

Att bli polis

DE FÖRSTA TVÅ ÅREN

En uppföljning av elevernas i kursomgång 00A studietid vid Polishögskolan i Solna

Elisabeth Lilie och Börje Rosmark

FÖRORD

Föreliggande rapport är den första från polisuppföljningsprojektet. Rapporten är i första hand avsedd för Pliktverkets personal och för Pliktverkets utvecklingsarbete med polisurvalsuppdraget. Den är dock skriven så, att den ska vara tillgänglig även för andra läsare.

För den som emellertid endast önskar ta del av en sammanfattning av rapporten finns en fristående upplaga kallad ”**Sammanfattning av rapporten: Att bli polis! De första två åren. En uppföljning av elevernas i kursomgång 00A studietid vid Polishögskolan i Solna**”.

Denna rapport hade inte varit möjlig utan mångas medverkan och hjälp. Tack till alla inom Pliktverket, som bidragit på olika sätt, till alla på Polishögskolan i Solna och på Rikspolisstyrelsens polisrekryteringssektion för hjälp och tillmötesgående. Tack inte minst till alla elever, som ställt upp med både tid och villighet att lämna uppgifter om sig själva till oss.

Täby i september 2002

Elisabeth Lilie, leg. psykolog
Börje Rosmark, leg. psykolog

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	sidan 3
BAKGRUND	sidan 5
INLEDNING OCH SYFTE	sidan 5
TILLVÄGAGÅNGSSÄTT OCH METODER	sidan 6
BESKRIVNING AV UNDERSÖKNINGSGRUPPEN.....	sidan 6
RESULTAT	
Enkätsvaren	sidan 8
Analyser	sidan 14
Enkätbortfallet.....	sidan 17
DISKUSSION.....	sidan 18
BILAGOR	
Tabell 1-10	sidan 26
Följebrevet och enkätensist

SAMMANFATTNING

På uppdrag av Rikspolisstyrelsen (RPS) medverkar Pliktverket sedan hösten 1997 i urvalsförfarandet till polisutbildningarna. Pliktverkets del består av att lämna en psykologisk bedömning av lämplighet för yrket och att utföra en medicinsk hälsoundersökning av de sökande, som RPS polisrekryteringssektion valt att kalla till prövning. Polisrekryteringssektionen avgör därefter, vilka sökande, som ska kallas till en intervju, som sektionen genomför i egen regi. Beslut om vilka sökande, som ska antas, fattas sedan av RPS antagningsnämnd.

Pliktverket genomför nu en uppföljning av sin del av urvalsprocessen. Uppföljningen, som består av flera olika undersökningar, syftar till att ta fram ett underlag för en fortsatt utveckling av Pliktverkets konsulterande prövningsverksamhet.

Föreliggande delstudie är en första uppföljning av eleverna från kursomgång 00A vid Polishögskolan i Solna. Denna grupp kommer, genom enkätundersökningar, att följas vid totalt tre tillfällen; i slutet av utbildningen, i slutet av aspiranttjänstgöringen och efter att de varit ute i polistjänst ett år.

Föreliggande rapport redovisar således resultaten från den första av dessa tre enkätundersökningar och undersökningens syfte är att belysa elevernas egenperspektiv från de två åren på skolan.

Den enkät eleverna fått besvara innefattar frågor om egentillfredsställelse, upplevda hinder/svårigheter, upplevda framgångsfaktorer under utbildningstiden samt frågor om deras syn på framtiden. Undersökningen är alltså inte en utvärdering av utbildningen som sådan.

Kursomgång 00A bestod vid utbildningens början av 192 elever. Fyra elever har under utbildningens gång själva valt att avbryta studierna. Avgångsandelen är alltså 2,1 %. Ingen elev har avskilts från skolan. Två elever har tillkommit efter studieuppehåll från tidigare termin och två elever har gjort studieuppehåll. Samtliga kvarvarande 188 elever avlade i januari 2002 polisexamen; samtliga således godkända på hela utbildningen. De 188 eleverna tillsändes i december 2001 vår enkät och den besvarades av 150 elever (61 kvinnor och 89 män), det vill säga svarsfrekvensen uppgick till 79,8 %.

Enkäten innehåller, förutom några *"bakgrundsfrågor"*, bland annat frågor om, hur eleven *haft det i klassen och vad han/hon tyckt om studierna i stort*, hur han/hon *upplevt olika moment av utbildningen och reagerat på utbildningens många krav och förväntningar* och om eleven *drabbats av någon negativ livshändelse som försvårat studierna* eller inte. Eleven har också fått ange, i vilken utsträckning han/hon *behövt utveckla olika sidor av sig själv för att klara utbildningens krav* och fått svara på, hur han/hon *trivts under de två studieåren sammantaget*. Enkäten avslutas med några frågor om *den förestående aspirantutbildningen* och några frågor om *synen på framtiden*.

Sammanfattningsvis visar resultaten en mycket positiv bild. Helhetsbilden är, att eleverna, såväl kvinnorna som männen, har trivts, de synes ha klarat att möta utbildningens krav bra, de ser fram emot aspirantutbildningen och de både vill arbeta som poliser i framtiden och tror sig komma att trivas med yrket.

Som exempel på den positiva bilden redovisas här svaren på fyra av enkätfrågorna:

Om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?

95,3 % av eleverna har angett svarsalternativen ”ganska bra” eller ”mycket bra”. 4,7 % av eleverna har svarat ”mycket dåligt” eller ”dåligt”.

I vilken utsträckning har du känt att du valt rätt yrke?

88,7 % av eleverna har svarat i ”stor” utsträckning, 11,3 % i ”ganska stor” utsträckning och ingen elev har, följaktligen, valt något av de övriga svarsalternativen; ”ganska liten” eller ”liten” utsträckning.

Som det känns idag... hur säker är du på att du vill arbeta som polis i framtiden?

Här har 79,3 % av eleverna svarat ”mycket säker”, 19,3 % ”ganska säker” och 1,3 % ”ganska osäker”, medan ingen elev har svarat ”mycket osäker”.

Som det känns idag...hur tror du att du kommer att trivas med att arbeta som polis i framtiden?

80,7 % av eleverna tror att de kommer att trivas ”mycket bra”, alla de övriga eleverna har angett svarsalternativet ”ganska bra”.

Resultaten på enkätens övriga frågor följer i stort detta positiva mönster, om än i varierande grad.

Sett enbart utifrån bilden eleverna själva gett oss i denna undersökning, och det är detta perspektiv vår undersökning handlar om, så synes prognosen för den fortsatta yrkeskarriären vara mycket god. Eleverna kommer att följas på ett likartat sätt vid slutet av sin aspiranttjänstgöring och efter att de varit i polistjänst ett år. Vi får då möjlighet att se, om bilden förändras.

I rapporten relateras även elevernas enkätsvar till provningsdata från den psykologiska bedömningen vid Pliktverket (psykologisk lämplighetsbedömning för yrket och resultat på test avseende intellektuell förmåga).

Resultat och metodfrågor diskuteras slutligen i rapporten, liksom undersökningens implikationer för vår urvalsverksamhet.

BAKGRUND

Pliktverket medverkar sedan hösten 1997 i urvalsförfarandet till polisutbildningarna. På uppdrag av Rikspolisstyrelsen (RPS) genomförs medicinsk hälsoundersökning (inkluderande även syn-, hörsel- och färgseendetest) och psykologisk bedömning av lämplighet för yrket (inkluderande även test avseende intellektuell förmåga) i det urval av sökande, som RPS polisrekryteringssektion valt att kalla till provning. Dessa provningar sker vid två omgångar per år och genomförs samtidigt med tester och intervjuer, som RPS polisrekryteringssektion genomför. Antalet sökande, som prövas på detta sätt, har ökat under åren till följd av att antalet utbildningsplatser och utbildningsorter har ökat. Provningarna genomförs numera vid tre av Pliktverkets regionkontor (Stockholm, Göteborg och Kristianstad).

Med underlag från samtliga bedömningsmoment under dessa provningar fattar därefter RPS polisrekryteringssektion beslut om, vilka sökande som ska kallas till en andra intervjuomgång. Denna genomförs av RPS i egen regi. Därefter fattar RPS antagningsnämnd beslut om vilka sökande som skall antas.

Pliktverket gör nu en uppföljning av sin del av urvalsförfarandet och projektets övergripande syfte är att skapa ett underlag för en fortsatt utveckling av Pliktverkets verksamhet. Den avgränsning som projektet har utgår från två bärande principer: 1. undersökningarna skall ha bäring på verkets egen verksamhet och 2. undersökningarna ska ha ett individfokus på de prövade, i meningen att det är de prövade individernas egenperspektiv (deras upplevelser och erfarenheter), som är det primära studieobjektet.

Projektet i sin helhet omfattar tre delar: 1. Statistisk sammanställning och analys av de genomförda provningarna, 2. Uppföljning, genom enkätundersökning, av avgångselever från polisutbildningarna och 3. Uppföljningar, genom enkätundersökningar, av ett urval av kursomgångar (98A, 98B och 00A) vid Polishögskolan (PHS) i Solna. Den primära avnämaren av projektets rapporter är den personal inom Pliktverket, som medverkar i provningsverksamheten.

INLEDNING OCH SYFTE

Föreliggande undersökning är en första uppföljning av kursomgång 00A. Denna grupp följs prospektivt, genom enkäter, vid tre tillfällen: i slutet av sista terminen på PHS (december 2001), i slutet av aspiranttjänstgöringen (juni 2002) och efter ett år i tjänst (augusti 2003). Föreliggande rapport redovisar resultaten från enkätundersökningen vid slutet av sista terminen på PHS. Syftet med dessa tre delstudier är att följa gruppen genom olika stadier, från elevtiden på skolan, över deras aspiranttjänstgöring och till dess att de arbetat i polistjänst ett år. På så sätt inhämtas underlag från de olika faserna, från studierna till arbetandet i yrket, med möjligheten att också kunna se förändringar över tid.

Det primära syftet med denna delstudie är att, genom enkät, belysa elevernas egenperspektiv från de två åren på skolan. Detta sker genom att samla in uppgifter från individerna om deras egentillfredsställelse, upplevda hinder/svårigheter, upplevda framgångsfaktorer samt individernas syn på framtiden. Ett sekundärt syfte är att relatera dessa enkätresultat till

prövningsdata från den psykologiska bedömningen vid Pliktverket (psykologisk lämplighetsbedömning och resultat på test avseende intellektuell förmåga).

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT OCH METODER

Samtliga elever i kursomgång 00A tillsändes i december 2001, med påminnelse i januari till dem, som då ännu inte hade svarat, en enkät omfattande sammanlagt 76 frågor, uppdelade i 11 olika frågeområden. Undersökningens syfte hade dessförinnan presenterats för eleverna vid ett kort möte på skolan. Eleverna var vid denna tidpunkt i studiernas slutskede. De lämnade skolan den 18 januari.

Enkäten, se bilaga (en genomläsning av enkäten underlättar den fortsatta läsningen), inleds med ett antal "bakgrundsfrågor". Därefter följer åtta frågor om hur eleven *haft det i klassen och vad han/hon tyckt om studierna i stort*. Eleven får sedan svara på nio frågor om hur han/hon *upplevt olika moment av utbildningen* och sedan, i förekommande fall, på frågan *i vilken utsträckning han/hon upplevt stöd för sitt yrkesval av sin livskamrat*.

Enkäten innehåller därefter elva frågor om hur eleven *reagerat på utbildningens många krav och förväntningar*, följt av sju frågor om eleven *drabbats av någon negativ livshändelse som försvårat studierna* eller inte (tre av dessa rör medicinska problem, fyra livshändelse med psykologisk innebörd). Eleven får sedan ta ställning till 21 olika färdigheter/förmågor och ange, i vilken utsträckning han/hon *behövt utveckla dessa sidor av sig själv för att klara utbildningens krav*. Därefter får eleven sammanfatta, hur han/hon *trivs under de två studieåren sammantaget*.

Eleven ombeds vidare att ur en lista på 39, ringa in *de fem egenskaper/färdigheter, som han/hon tycker sig ha haft mest nytta av under utbildningen*. Sedan följer sex frågor om den *förestående aspirantutbildningen* och enkäten avslutas med tre frågor om *synen på framtiden*.

Från provningstillfället vid Pliktverket framtoogs uppgift om lämplighetsbedömningen gjord av psykolog (uttryckt på 9-gradig skala) och resultat på prov avseende intellektuell förmåga (även detta uttryckt på 9-gradig skala).

För de statistiska analyserna har följande metoder använts: χ^2 för analyser av skillnader i proportioner, t-test för analyser av skillnader i gruppmedelvärden, Mann-Whitney U-test för analyser av gruppskillnader i variabler med data på ordinalskalenivå samt Spearmans rangkorrelationskoefficient för analyser av samband. Traditionell nivå (0,05) för statistisk signifikans har använts.

BESKRIVNING AV UNDERSÖKNINGSGRUPPEN

Kursomgång 00A, 192 elever, påbörjade sina studier vid PHS vårterminen 2000. Majoriteten var bedömda vid Pliktverkets regionkontor i Stockholm eller Göteborg hösten 1999, en mindre andel (9,4 %) vid något tidigare provningstillfälle. Under studietiden valde fyra elever att avbryta sina studier (dessa kommer att redovisas separat i en rapport om avgångsorsaker). Detta innebär, att kursomgången haft en avgångsandel på 2,1 %. Ingen elev har avskilts från

skolan. Två elever har gjort studieuppehåll och två elever har tillkommit till klassen efter studieuppehåll från tidigare termin.

Undersökningsgruppen, som tillsändes enkäten, består således av 188 elever (71 kvinnor och 117 män). Samtliga 188 elever avlade i januari 2002 polisexamen, samtliga således godkända på hela utbildningen.

Enkäten besvarades av 150 elever; 61 kvinnor (40,7 %) och 89 män (59,3 %), det vill säga en svarsfrekvens på 79,8 % uppnåddes (svarsfrekvensen för kvinnorna var 85,9 %, för männen 76,1 %). I den fortsatta texten benämns de 150 eleverna ”enkätgruppen”.

Från enkätens ”bakgrundsfrågor” kan följande beskrivning av enkätgruppen göras:

Gruppen har en medelålder vid enkättillfället på 27,4 år; kvinnorna 26,9 år, männen 27,7 år. Ingen statistiskt signifikant skillnad i ålder föreligger mellan könen¹⁾ och elevernas åldersfördelning framgår av tabell 1 (rapportens tabeller återfinns som bilagor).

59,9 % av eleverna är idag gifta eller lever i samboförhållande, 17 elever (11,3%) är föräldrar (fem mammor och tolv pappor).

97 av eleverna (64,7 %) hade tidigare läst på högskola/universitet (70,5 % av kvinnorna och 60,7 % av männen). 68 elever (45,3 % av samtliga elever) hade 40 poäng eller mer, av dessa hade 23 (15,3 % av samtliga elever) 120 poäng eller mer.

När det gäller yrkesbakgrund/yrkeserfarenhet före PHS är andelen av eleverna, som arbetat minst 1 år i något eller några av följande yrken denna: 12 % (18 elever) hade arbetat som lärare/pedagog, 7,3 % (elva elever) som kriminalvårdare, 0,7 % (en elev) som tulltjänsteman, 16,7 % (25 elever) som väktare/ordningsvakt, 3,3 % (fem elever) som yrkesofficer, 18,7 % (28 elever) inom vårdyrke, 8,7 % (13 elever) som hantverkare och 48,7 % (73 elever) hade minst ett års erfarenhet av annat yrke eller yrken.

24 elever (16 %), 12 kvinnor och tolv män, har angett, att de inte arbetat minst ett år i något yrke. 21 av dessa hade läst på högskola/universitet.

89,9 % av männen (80 elever) har gjort värnplikten, 6,6 % av kvinnorna (fyra elever). 16,9 % av männen (15 elever) har gjort FN-tjänst, 1,6 % av kvinnorna (en elev).

Från provningen vid Pliktverket kan följande beskrivning av enkätgruppen göras:

73 av eleverna (48,7 %) var prövade vid regionkontor Stockholm (RKS) och 77 (51,3 %) vid regionkontor Göteborg (RKG). 60,7 % av kvinnorna (37 elever) och 44,9 % av männen (40 elever) var prövade vid RKG. Tilläggas kan att samtliga elever, utom en, var bedömda av psykolog av kvinnligt kön.

Den bedömning av lämplighet för yrket som görs av psykolog, utifrån en strukturerad intervju enligt en särskild manual, sammanfattas i ett siffervärde på en 9-gradig skala¹⁾. Fördelningen

¹⁾ Oberoende t-test, $p=0,173$. Variabeln dock ej normalfördelad (Shapiro-Wilk test of normality, $p=0,000$). Mann-Whitney U-test ger $p=0,134$.

av dessa lämplighetsbedömningar redovisas i tabell 2. Som framgår där har ingen elev erhållit en lägre bedömning än 5. De som antagits av RPS till denna kursomgång har alltså alla bedömts som lämpliga för yrket av Pliktverkets psykologer. Männerna ligger dock som grupp signifikant högre (medelvärde 6,97) än kvinnorna (medelvärde 6,39)²⁾. Det föreligger ingen signifikant skillnad mellan gruppen elever, som bedömts vid RKS och gruppen elever, som bedömts vid RKG.

Vid prövningen genomför de sökande Pliktverkets datoriserade test avseende intellektuell förmåga. Testresultatet anges i en 9-gradig skala³⁾ och elevernas resultat redovisas i tabell 3. Även här ligger männen som grupp signifikant högre (medelvärde 7,14) än kvinnorna (medelvärde 6,03)⁴⁾. Det föreligger ingen signifikant skillnad mellan gruppen elever, som bedömts vid RKS och gruppen elever, som bedömts vid RKG.

Sambandet mellan psykologernas lämplighetsbedömningar och elevernas resultat på testet avseende intellektuell förmåga är mycket svagt, $r = 0,10$, och inte signifikant⁵⁾. Likaså för enbart kvinnorna, $r = -0,08$, och för enbart männen, $r = 0,07$ ⁶⁾.

RESULTAT

Enkätsvaren

Enkätens andra frågeområde innefattar åtta frågor under rubriken ***Vi vill först fråga dig om hur du haft det i klassen och vad du tyckt om studierna i stort. I vilken utsträckning har du känt...?*** (svaren fick anges på skalan: ”liten”, ”ganska liten”, ”ganska stor”, ”mycket stor”). Se tabell 4.

Sammanfattar man dessa resultat för hela gruppen så ser man, att andelen elever, som angett svarsalternativen ”ganska stor” eller ”stor”, varierar från 81,3 % till 100 % på de åtta frågorna:

- i vilken utsträckning har du känt att studierna varit en positiv utmaning 81,3 %,
- i vilken utsträckning har du känt samhörighetskänsla med klassen 83,9 %,
- i vilken utsträckning har du känt att studierna varit roliga och stimulerande 86,0 %,
- i vilken utsträckning har du känt att studierna känts meningsfulla och intressanta 86,7 %,
- i vilken utsträckning har du känt att stämningen varit god i klassen 87,9 %,
- i vilken utsträckning har du känt dig trygg i rollen som polisstuderande 94,7 %,
- i vilken utsträckning har du känt att du haft lätt att samarbeta i klassen 97,3 %,
- i vilken utsträckning har du känt att du valt rätt yrke 100 %.

¹⁾ Skalsteg: 1-3 = ej lämplig, 4 = knappast tillräckligt lämplig, 5-6 = lämplig, 7-9 = mycket – synnerligen lämplig för yrket.

²⁾ Mann-Whitney U-test, $p=0,003$.

³⁾ Stanineskala (medelvärde 5, SD 2).

⁴⁾ Oberoende t-test, $p=0,000$. Variabeln dock ej normalfördelad (Shapiro-Wilk test of normality, $p=0,000$). Mann-Whitney U-test visar dock också på signifikant skillnad, $p=0,000$.

⁵⁾ Spearman´s rho, $p=0,248$.

⁶⁾ Spearman´s rho, $p=0,571$ resp. $p=0,527$.

Som framgår av tabell 4 är det mycket få elever, som angett svarsalternativet ”liten” utsträckning. Det är tre elever på frågan om *samhörighetskänsla*, en elev på frågan om *stämningen i klassen*, tre elever på frågan om *studierna varit en positiv utmaning*, fyra elever på frågan om *studierna varit roliga och intressanta*, tre elever på frågan om *studierna känts meningsfulla och intressanta* och slutligen på frågan om *känt sig trygg i rollen som polisstuderande* är det två elever som angett svarsalternativet ”liten” utsträckning.

Jämför man kvinnorna med männen, så föreligger signifikant skillnad på två av de åtta frågorna: kvinnorna, som grupp, har i större utsträckning *känt att studierna varit en positiv utmaning* och i större utsträckning *känt att studierna varit roliga och stimulerande*¹⁾.

Därefter följer i enkäten frågeområdet: ***Utbildningen har innehållit många moment. Vi vill fråga dig hur vissa av dessa varit för dig och också om några av studiernas konsekvenser. Hur har du upplevt följande?***, med nio frågor med svarsalternativen ”mycket svår/-a”, ”ganska svår/-a”, ”ganska lätt/-a” och ”lätt/-a”. Resultaten redovisas i tabell 5.

Sammanfattar man dessa resultat genom att titta på medelvärdena för hela elevgruppen, så ser man, att de varierar mellan 2,56 (det vill säga mitt emellan ”ganska svår” och ”ganska lätt”) och 3,38 (det vill säga lite över ”ganska lätt”) på de nio frågorna.

Det som hela gruppen angett som svåraste moment är *att ha minskad tid med familjen*.

Därefter följer i svårighetsordning: *vapenutbildningen*, *att behöva avstå från fritidsintressen*, *de teoretiska studierna*, *att framträda i olika rollspelsövningar*, *utbildningen i självskydd*, *de fysiska övningarna*, *utbildningen i polisbilskörning* och som lättaste moment *att kunna hänga med i studietempot*.

Andelen elever i hela gruppen, som angett svarsalternativet ”mycket svår/-a”, är liten. Det är endast på fem av frågorna, som någon elev angett detta alternativ. De fem frågorna är *de teoretiska studierna* (1,3 % av eleverna), *vapenutbildningen* (2,7 % av eleverna), *de fysiska övningarna* (0,7 % av eleverna), *att behöva avstå från fritidsintressen* (6,8 % av eleverna) och *att ha minskad tid med familjen* (14,9 %).

Signifikant skillnad mellan kvinnorna och männen föreligger på tre av frågorna: männen, som grupp, har upplevt *utbildningen i polisbilskörning*, *utbildningen i självskydd*, och *vapenutbildningen* som lättare än kvinnorna, som grupp²⁾.

Sedan följer i enkäten frågan: ***Fråga till dig som idag har en livskamrat (partner, sambo, maka/make): I vilken utsträckning har du upplevt stöd för ditt yrkesval från din livskamrat?*** Här var svarsalternativen ”liten”, ”ganska liten”, ”ganska stor” och ”stor”. Se tabell 6.

Av de 112 elever, som svarat på denna fråga, ser vi att 103 elever (92,0%) angett att de i ”ganska stor” eller ”stor” *utsträckning upplevt stöd för sitt yrkesval från sin livskamrat*.

Ingen signifikant skillnad föreligger mellan kvinnorna och männen, som grupp, på denna fråga.

¹⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,001 resp. p=0,006.

²⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,000, p=0,010 resp. p=0,000.

Frågeområde 5 i enkäten innehåller elva frågor under rubriken: **Utbildningen har innehållit många krav och förväntningar på dig. Hur har du reagerat på dessa?** Svartalternativen är ”mycket ofta”, ”ofta”, ”ibland”, ”någon gång” och ”aldrig”. Resultaten redovisas i tabell 7.

Ett sätt att sammanfatta dessa resultat är att se till, hur stor andel av eleverna som svarat ”mycket ofta” eller ”ofta”. Har man angivit något av dessa svar, så har man sannolikt haft det arbetsamt under utbildningen. Ser vi till hela gruppen så framkommer, att dessa andelar varierar mellan 0 % till 13,3 % på de olika frågorna.

Det är på frågan *jag har känt mig stressad*, som vi finner den högsta andelen (13,3 %).

Därefter följer *jag har känt oro, ångest* (4,7 %) och *jag har känt dåligt självförtroende* (4,0 %). På de övriga frågorna är andelarna: *jag har känt mig nedstämd* (3,3 %), *jag har haft psykosomatiska besvär* (2,7 %), *jag har känt oro för att inte klara utbildningen* (2,7%), *jag har känt olust inför att gå till skolan* (2,0 %), *jag har känt olust inför vapenhanteringen* (1,3 %), *jag har haft svårt att sova* (0,7 %), *jag har känt mig deprimerad* (0,7 %) men ingen elev har ”mycket ofta” eller ”ofta” haft tankar på att avbryta utbildningen.

Signifikant skillnad mellan männen och kvinnorna föreligger på fyra av frågorna. Männen, som grupp, har mer sällan *haft psykosomatiska besvär, känt oro/ångest, känt dåligt självförtroende* och mer sällan *känt olust inför vapenhanteringen*¹⁾.

Eleverna har därefter fått ange om de **Under studieåren drabbats av någon livshändelse som de anser försvårat studierna**.

De tre första rör medicinska problem.

18 elever (12,0%) har angett *problem med någon gammal fysisk skada/sjukdom (som fanns innan de påbörjade utbildningen)*. De problem, som angetts är: ”axelproblem” (sex elever), ”knäproblem” (sex elever). ”Halsproblem”, ”idrottsskador ljumskar+hand”, ”ryggbesvär”, ”främre korsbandsskada”, ”stukad fotled”, ”benhinneinflammation” har angetts av en elev respektive.

Tre elever (2,0 %) har angett *problem med allergi eller annan överkänslighet (som fanns innan de började utbildningen)*. ”Asthma” angavs av en elev, ”utslag och eksem” av en elev och ”pollen” angavs av den tredje eleven.

31 elever (20,8 %) angav, att de drabbats av *någon kroppslig sjukdom eller skada förvärvad under utbildningstiden*. Åtta elever har angett ”axelskada”/”axelproblem”, en elev ”axelsträckning/fotledsstukning”. ”Knäskada” har angetts av fyra elever. Följande har angetts av en elev respektive: ”urledvriden tumme och urledvridet lillfinger”, ”knäckt näsben”, ”revben”, ”revbensfraktur”, ”spricka i tå”, ”skadade axeln vid idrottsutövning”, ”ryggproblem”, ”ryggskott”, ”brutit fotleden på tre ställen”, ”hälseneruptur”, ”diskbråck”, ”ledbandsskada”, ”astma”, ”nackskada från bilolycka”, ”fotstukningar”, ”misshandel” samt ”fot/benskada”. En elev har svarat ”ja” men ej angett vad.

¹⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,012, p=0,023, p=0,000 resp. p=0,000.

Eleverna fick även svara ja eller nej på, om fyra olika livshändelser med psykologisk innebörd drabbat dem under studietiden och som försvårat studierna.

24 elever (16,1 %) angav *nära anhörigs bortgång*. 30 elever (20,0 %) angav *personliga problem i familjen*. 23 elever (15,3 %) angav *sjukdom hos familjemedlem* och 26 elever (17,4 %) *separation/skilsmässa*. Det är sammanlagt 69 elever (46,0 %), som drabbats av en eller flera av dessa livshändelser med psykologisk innebörd, 36 är män och 33 är kvinnor.

Andelen av kvinnorna, som drabbats av någon av dessa livshändelser, är signifikant större än andelen av männen¹⁾.

Analys av livshändelsernas betydelse för övriga enkätsvar redovisas längre fram i rapporten.

I enkätens sjunde frågeområde har eleverna på en 4-gradig skala (från ”mycket stor”, ”stor”, ”ganska liten” till ”liten”) fått svara på 21 frågor under rubriken: **Vi utgår från att du har utvecklats och förändrats under dina två studieår. För att klara utbildningens krav (d.v.s. för att bli godkänd), i vilken utsträckning har du behövt utveckla följande sidor hos dig själv?** Resultaten redovisas i tabell 8.

Sammanfattningsvis framgår av tabell 8, att hela gruppens medelvärden ligger över 3,0 (det vill säga över ”ganska liten”) på tolv av de 21 frågorna om olika förmågor/färdigheter.

Den förmåga/färdighet av de övriga, som har lägst medelvärde (det vill säga som gruppen som helhet angett, som den som de behövt utveckla mest) är *att kunna sätta gränser, att inte vara för ”snäll”* (2,62, det vill säga lite över mittemellan ”stor” och ”ganska liten”).

Därefter följer övriga åtta i ordningsföljd: *att lösa konflikter inom studiegruppen* (2,77), *din förmåga att vara självkritisk* (2,79), *att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer* (2,79), *att agera i rollspel* (2,85), *att se människan bakom brottet* (2,86), *att vara kreativ, hitta lösningar på nya problem* (2,87), *att hantera stressituationer* (2,87) och *att framträda inför grupp* (2,95).

Andelen elever, som angett att de behövt utveckla förmågorna/färdigheterna i ”mycket stor” utsträckning för att klara utbildningens krav, varierar från 0% till 4,7% (sju elever) på de olika frågorna.

Vad gäller signifikanta skillnader mellan kvinnor och män framkommer, att männen angett, att de i mindre utsträckning än kvinnorna behövt utveckla *att bemästra rädsla* och *att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer*¹⁾.

Kvinnorna, som grupp, har å andra sidan angett, att de i mindre utsträckning behövt utveckla *att kunna lyssna på andra, sin omvårdande sida, sin förmåga att leva sig in i olika människors problem och livssituation, att se människan bakom brottet, att lita på andra* samt *sin förmåga att vara självkritisk*, än männen för att klara utbildningens krav²⁾. Vad gäller de övriga 13 förmågorna/färdigheterna skiljer sig inte kvinnorna och männen signifikant åt som grupper.

¹⁾ Chi², p=0,008.

¹⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,004 resp. p=0,027.

²⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,010, p=0,001, p=0,000, p=0,003, p=0,042 resp. p=0,029.

Påföljande frågeområde består av endast 1 fråga: ***Om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?*** Svaren angavs på en fyragradig skala: ”mycket dåligt”, ”ganska dåligt”, ”ganska bra” eller ”mycket bra”. Se tabell 9.

Som framgår av tabell 9 har 142 elever (95,3%) angett att de trivts ”ganska bra” eller ”mycket bra”.

Ingen signifikant skillnad föreligger mellan gruppen kvinnor och gruppen män, men man kan konstatera, att båda eleverna, som angett att de trivts ”mycket dåligt”, är män. Fyra av de fem elever, som trivts ”ganska dåligt” är även de män.

Eleverna ombads därefter, att ur en lista på 39, ***ringa in 5 av de egenskaper/färdigheter som de tycker att de har haft mest nytta av under sin utbildning***.

De fem egenskaper/färdigheter, som flest elever valt är: *är trygg i mig själv* (angavs av 68 elever, 45,3%), *har humor* (44 elever, 29,3%), *är ödmjuk* (37 elever, 24,7%), *är ansvarskännande* (35 elever, 23,3%) och *är socialt smidig* (som angavs av 33 elever, det vill säga, av 22,0% av eleverna).

Därefter följer i fallande ordning:

6. *är empatisk*, 31 elever, 20,7%
7. *är flexibel*, 29 elever, 19,3%
8. *har båda fötterna på jorden*, 27 elever, 18,0%
9. *har initiativkraft*,
har självinsikt och självdistans,
är samarbetsvillig,
har människointresse, 26 elever vardera, 17,3%
13. *kan hantera konflikter*,
är stresstålig, 24 elever, 16,0%
15. *har idrottat mycket i mitt liv*,
är anpassningsbar, 23 elever, 15,3%
17. *är stabil*, 22 elever, 14,6%
18. *är utåtriktad*,
har lätt för teori, 18 elever, 12,0%
20. *är inriktad på laganda*,
kan organisera, 17 elever, 11,3%
22. *kan tempoväxla*, 16 elever, 10,7%
23. *har hög moral*,
min omdömesförmåga,
tycker om människor,
är praktiskt lagd, 15 elever, 10,0%
27. *är envis*, tio elever, 6,7%
28. *hade stor kunskap om polisyrket innan*,
har intresse för lagar och förordningar, nio elever, 6,0%
30. *har personlig integritet*, åtta elever, 5,3%
31. *kan sätta gränser*,
är tålmodig,
är ”vanlig”, sex elever, 4,0%

34. *tål konkurrens*,
 är tolerant, fyra elever, 2,7%
 36. *har simultantkapacitet*, tre elever, 2,0%
 37. *är kreativ*,
 har fantasi,
 är robust, har angetts av två elever vardera, det vill säga av 1,3% av eleverna.

Dessutom har eleverna själva lagt till: ”*förmåga att gilla läget*”, ”*är nyfiken*”, ”*nyfiken och intresse av att lära mig yrket*”, ”*ärlig*” samt ”*har kört mycket bil*”, en elev vardera.

Kvinnornas fem mest angivna egenskaper/färdigheter är: 1. *är trygg i mig själv* (26 elever, 42,6%), 2. *är ansvarskännande* (25 elever, 41,0%), 3. *är flexibel* (17 elever, 27,9%), 4. *är empatisk* (15 elever, 24,6%) och 5. *är ödmjuk och har människointresse* (13 elever vardera, 21,3% av kvinnorna).

Männens fem mest angivna egenskaper/färdigheter är: 1. *är trygg i mig själv* (42 elever, 47,2%), 2. *har humor* (33 elever, 37,1%), 3. *är ödmjuk* (24 elever, 27,0%), 4. *är socialt smidig* (22 elever, 24,7%) och 5. *har självinsikt och självdistans* (19 elever, 21,3% av männen).

Därefter följer i enkäten två frågeområden, som berör framtiden, det första om den förestående aspirantutbildningen, det andra om framtiden som polis.

Först följer rubriken: ***Du ska inom kort gå ut på din aspirantutbildning. Här följer några frågor om din syn på framtiden och hur du tror att du kommer att trivas.*** Eleverna har fått ta ställning till 6 påståenden under frågan: ***I vilken utsträckning stämmer följande påståenden för dig inför aspirantutbildningen?*** Här var svarsalternativen: stämmer ”inte alls”, ”ganska dåligt”, ”ganska bra” och ”helt”. Resultaten redovisas i tabell 10.

Samtliga elever tycker, att det stämmer ”ganska bra” eller ”helt”, att *aspirantutbildningen kommer att bli stimulerande, att den kommer att bli en positiv utmaning* och att *de ser fram emot den*. 67,1% av eleverna har svarat, att påståendet *jag känner mig orolig och nervös för den* stämmer ”ganska dåligt” eller ”inte alls”. Andelen elever, som svarat att det stämmer ”ganska bra” eller ”helt”, att *de känner sig förberedda för dess krav* respektive att *de känner självförtroende att klara dess krav* är 92,0% respektive 97,4%.

Männen instämmer signifikant mer i påståendet: *jag känner självförtroende att klara dess krav*¹⁾, medan kvinnorna instämmer signifikant mer i påståendet: *den kommer att bli en positiv utmaning*, än männen²⁾.

¹⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,011.

²⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,023.

Enkäten avslutas med tre frågor om framtiden.

Som det känns idag...hur säker är du på att du vill arbeta som polis i framtiden? är den första och där har ingen elev svarat ”mycket osäker”, två elever (1,3 %) har svarat ”ganska osäker”, 29 elever (19,3 %) ”ganska säker” och 119 av eleverna (79,3 %) svarade ”mycket säker”.

Uppdelat på kvinnorna för sig och männen för sig var svarsfördelningen:

En av kvinnorna (1,6 %) svarade ”ganska osäker”, 13 (21,3 %) ”ganska säker” och 47 kvinnor (77,0 %) angav ”mycket säker”. En av männen (1,1 %) svarade ”ganska osäker”, 16 (18,0 %) ”ganska säker” och 72 män (80,9 %) angav ”mycket säker”.

Den andra frågan löd: ***Som det känns idag... hur tror du att du kommer att trivas med att arbeta som polis i framtiden?*** Inga elever har här svarat ”mycket dåligt” eller ”ganska dåligt”. 29 (19,3 %) har svarat ”ganska bra” och 121 (80,7 %) svarade ”mycket bra”. Av de 29, som svarade ”ganska bra”, var nio kvinnor.

Den sista frågan var ***I vilken utsträckning har händelserna vid EU-toppmötet i Göteborg fått dig att tvivla på om du vill arbeta som polis?*** En elev (0,7 %) har svarat ”mycket stor”, tre elever (2,0 %) ”ganska stor”, 27 (18,0 %) ”ganska liten” och 119 (79,3 %) har svarat ”mycket liten”.

Kvinnornas svar fördelas på följande sätt: En elev (1,6%) har svarat ”mycket stor”, två elever (3,3 %) ”ganska stor”, 15 elever (24,6 %) och 43 kvinnor (70,5 %) har svarat ”mycket liten”. Männens svar fördelas på följande sätt: En elev (1,1%) har angett ”ganska liten”, tolv (13,5 %) ”ganska liten” och 76 män (85,4 %) har angett ”mycket liten”.

Av de tre frågorna är det i svaren på den sista frågan, som det föreligger någon signifikant skillnad mellan kvinnorna och männen som grupp. *EU-toppmötet i Göteborg har i mindre utsträckning fått männen att tvivla på om de vill arbeta som poliser i framtiden*³⁾.

Analys

Som tidigare redovisats så har 69 elever under studietiden drabbats av en eller flera av följande **livshändelser**: *nära anhörigs bortgång, personliga problem i familjen, sjukdom hos familjemedlem* och/eller *separation/skilsmässa*. Eleverna har i enkäten endast fått ange, om livshändelsen inträffat eller ej, och bara om de ansett, att den försvårat studierna.

Jämför man denna grupp som drabbats med resterande grupp av elever, framkommer att grupperna skiljer sig signifikant åt på nio av enkätens alla frågor. Gruppen som drabbats har upplevt *de teoretiska studierna* som svårare, än gruppen som inte drabbats¹⁾. Gruppen har oftare *haft psykosomatiska besvär*, oftare *haft svårt att sova*, oftare *känt sig nedstämda* och *deprimerade*, oftare *haft dåligt självförtroende* och oftare *känt oro för att inte klara utbildningen* samt oftare *känt olust inför vapenhanteringen*, än vad gruppen som inte drabbats

³⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,024.

¹⁾ Mann-Whitney U-test, p=0,049.

har gjort²⁾. Den har även i större utsträckning angett att den behövt utveckla *att agera i rollspel* för att klara utbildningens krav³⁾.

48,7 % av eleverna var alltså bedömda vid regionkontoret i Stockholm, övriga vid regionkontoret i Göteborg. Jämför man dessa båda grupper med varandra vad avser svaren på enkätens alla frågor, så framkommer två signifikanta skillnader. Gruppen, som var bedömd vid RKS, har svarat, att den i lägre utsträckning behövt utveckla *att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer* för att klara utbildningens krav, än gruppen, som var bedömd vid RKG gjort⁴⁾. Gruppen har också i större utsträckning instämt i påståendet inför aspirantutbildningen: *Jag känner mig förberedd för dess krav*⁵⁾.

Nedan kommer nu att redovisas de statistiskt signifikanta samband, som framkommer i undersökningen mellan elevernas ålder, deras lämplighetsbedömning av psykolog respektive deras resultat på testet avseende intellektuell förmåga, och svaren på enkätens alla frågor.

När det gäller elevernas ålder, så föreligger signifikanta samband med sju av enkätens frågor, nämligen: *de teoretiska studierna* ($r = -0,17$), *utbildningen i polisbilskörning* ($r = 0,22$), *att kunna hänga med i studietempot* ($r = -0,17$), *att ha minskad tid med familjen* ($r = -0,18$), *att utveckla din rättskänsla* ($r = 0,20$), *att utveckla att leva som ett föredöme* ($r = 0,17$) och *att utveckla att hantera stressituationer* ($r = 0,22$)⁶⁾. Alla sambanden är som synes svaga.

Ser vi på kvinnorna har deras ålder ett signifikant samband med endast en fråga i enkäten, nämligen *...inför aspirantutbildningen: Jag känner självförtroende att klara dess krav* och detta samband är svagt ($r = -0,29$)⁷⁾.

Ser vi på männen har åldern signifikant, men svagt, samband med sju av enkätfrågorna: *utbildningen i polisbilskörning* ($r = 0,25$), *att ha minskad tid med familjen* ($r = -0,22$), *jag har känt olust inför vapenhanteringen* ($r = 0,21$), *utveckla din rättskänsla* ($r = 0,35$), *utveckla att leva som ett föredöme* ($r = 0,26$), *utveckla att hantera stressituationer* ($r = 0,31$), samt *utveckla att lägga band på din aggressivitet* ($r = 0,25$)¹⁾.

Det föreligger signifikanta samband mellan psykologernas lämplighetsbedömningar och elva av enkätens alla frågor. Samtliga dessa samband är dock svaga. De elva frågorna är: *att behöva avstå från fritidsintressen* ($r = 0,19$), *jag har känt mig stressad* ($r = 0,25$), *jag har känt oro, ångest* ($r = 0,18$), *jag har känt dåligt självförtroende* ($r = 0,19$), *utveckla att bemästra rädsla* ($r = 0,26$), *utveckla att bemästra impulsivitet (att tänka efter före)* ($r = 0,17$), *utveckla att leva som ett föredöme* ($r = 0,25$), *utveckla att hantera stressituationer* ($r = 0,23$), *utveckla att lägga band på din aggressivitet i konfliktsituationer, i provocerande situationer* ($r = 0,18$), *att ta*

²⁾ Mann-Whitney U-test, $p=0,023$, $p=0,030$, $p=0,014$, $p=0,026$, $p=0,000$, $p=0,012$ resp. $p=0,012$.

³⁾ Mann-Whitney U-test, $p=0,009$.

⁴⁾ Mann-Whitney U-test, $p=0,020$.

⁵⁾ Mann-Whitney U-test, $p=0,034$.

⁶⁾ Spearman's rho, $p=0,042$, $p=0,006$, $p=0,037$, $p=0,025$, $p=0,015$, $p=0,039$ resp. $p=0,007$.

⁷⁾ Spearman's rho, $p=0,021$.

¹⁾ Spearman's rho, $p=0,018$, $p=0,043$, $p=0,046$, $p=0,001$, $p=0,014$, $p=0,003$ resp. $p=0,017$.

fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer ($r = 0,19$) samt *att stå på dig när du har rätt* ($r = 0,19$)²⁾.

För kvinnornas del har psykologernas lämplighetsbedömningar ett svagt, men signifikant, samband med fem enkätfrågor: *jag har känt mig stressad* ($r = 0,31$), *behövt utveckla att bemästra rädsla* ($r = 0,27$), *utveckla att hantera stressituationer* ($r = 0,28$) samt *behövt utveckla att kunna sätta gränser* ($r = 0,26$) samt *om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts* ($r = -0,27$)³⁾.

För männens del har sju enkätfrågor ett signifikant, men även här svagt, samband med psykologernas lämplighetsbedömningar: *känt dig trygg i rollen som polisstuderande* ($r = 0,22$), *behövt utveckla att bemästra impulsivitet (att tänka efter före)* ($r = 0,27$), *utveckla din rättskänsla* ($r = 0,28$), *utveckla att leva som ett föredöme* ($r = 0,35$), *utveckla att lägga band på din aggressivitet i konfliktsituationer, i provocerande situationer* ($r = 0,30$), *hur säker är du på att du vill arbeta som polis i framtiden* ($r = 0,25$) samt frågan *hur tror du att du kommer att trivas med att arbeta som polis i framtiden* ($r = 0,24$)⁴⁾.

Elevernas resultat på testet avseende intellektuell förmåga har ett signifikant, men även här svagt, samband med 14 enkätfrågor: *känt att studierna varit en positiv utmaning* ($r = -0,17$), *att studierna känts meningsfulla och intressanta* ($r = -0,17$), *upplevt de teoretiska studierna* ($r = 0,28$), *upplevt utbildningen i polisbilskörning* ($r = 0,18$), *upplevt vapenutbildningen* ($r = 0,28$), *att kunna hänga med i studietempot* ($r = 0,26$), *jag har känt mig stressad*, ($r = 0,18$), *jag har haft psykosomatiska besvär* ($r = 0,17$), *jag har känt oro, ångest* ($r = 0,16$), *jag har känt mig nedstämd* ($r = 0,26$), *jag har känt mig deprimerad* ($r = 0,17$), *jag har känt olust inför vapenhanteringen* ($r = 0,26$), *behövt utveckla din fysik/kondition* ($r = 0,16$) samt *i vilken utsträckning har händelserna vid EU-toppmötet i Göteborg fått dig att tvivla på om du vill arbeta som polis* ($r = 0,19$)⁵⁾.

För kvinnornas del är det endast fyra enkätfrågor, som visar på ett signifikant, men svagt, samband med testresultaten: *att kunna hänga med i studietempot* ($r = 0,34$), *jag har känt mig nedstämd* ($r = 0,34$), *om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts* ($r = 0,32$) samt *i vilken utsträckning har händelserna vid EU-toppmötet i Göteborg fått dig att tvivla på om du vill arbeta som polis* ($r = 0,37$)¹⁾.

För männens del är det endast sex enkätfrågor, som visar sig ha ett signifikant, men svagt, samband med testresultaten: *upplevt de teoretiska studierna* ($r = 0,27$), *att kunna hänga med i studietempot* ($r = 0,24$), *jag har känt mig nedstämd* ($r = 0,23$), *behövt utveckla din fysik/kondition* ($r = 0,23$), *utveckla att bemästra impulsivitet (att tänka efter före)* ($r = -0,25$) samt *att utveckla att lösa konflikter inom studiegruppen* ($r = 0,25$)²⁾.

²⁾ Spearman's rho, $p=0,021$, $p=0,002$, $p=0,032$, $p=0,025$, $p=0,001$, $p=0,045$, $p=0,003$, $p=0,006$, $p=0,033$ $p=0,022$ resp. $p=0,020$.

³⁾ Spearman's rho, $p=0,017$, $p=0,040$, $p=0,031$, $p=0,047$ resp. $p=0,039$.

⁴⁾ Spearman's rho, $p=0,038$, $p=0,012$, $p=0,009$, $p=0,001$, $p=0,005$, $p=0,021$ resp. $p=0,025$.

⁵⁾ Spearman's rho, $p=0,037$, $p=0,036$, $p=0,001$, $p=0,027$, $p=0,001$, $p=0,002$, $p=0,029$, $p=0,035$, $p=0,047$, $p=0,001$, $p=0,038$, $p=0,002$, $p=0,046$ resp. $p=0,022$.

¹⁾ Spearman's rho, $p=0,008$, $p=0,008$, $p=0,015$ resp. $p=0,003$.

²⁾ Spearman's rho, $p=0,011$, $p=0,022$, $p=0,029$, $p=0,029$, $p=0,017$ resp. $p=0,020$.

Enkätbortfallet

38 elever (20,2%) valde alltså att inte besvara vår enkät. Hur dessa skulle ha svarat på enkätens olika frågor kan vi inte veta någonting om. Ett problem vore förstås, om denna grupp vore speciell på något sätt jämfört med gruppen som svarat. Vi har inget direkt skäl att tro så. Visserligen är gruppen, som inte besvarade enkäten, äldre ($M=28,6$ år) än gruppen, som besvarade den ($M=27,4$)³⁾ men i övrigt skiljer den sig inte på de bakgrundsvariabler, som vi kan jämföra (psykologernas lämplighetsbedömning, resultat test avseende intellektuell förmåga, proportionen som är män respektive kvinnor eller proportionen som är bedömd vid Pliktverkets Regionkontor Stockholm respektive Regionkontor Göteborg).

³⁾ Oberoende t-test, $p=0,039$.

DISKUSSION

Sammanfattar man undersökningen, är det författarnas bedömning, att resultaten är mycket positiva när det gäller anpassning och trivsel med studierna på PHS. När eleverna har fått svara på frågan *Om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?*, svarade 95,3 %, att de trivts ”ganska bra” eller ”mycket bra”. Detta positiva mönster går sedan ungefärligen igen, om än inte lika positivt, på enkätens samtliga frågor. Bilden eleverna gett oss, och den gäller såväl för kvinnorna som för männen, är, att de har trivts, de synes ha klarat att möta utbildningens krav bra, de ser fram emot aspirantutbildningen och de både vill arbeta som poliser i framtiden och tror sig komma att trivas med yrket.

Sett från elevernas eget perspektiv, och det är ju detta som vår uppföljning handlar om, så synes prognosen för den fortsatta yrkeskarriären vara mycket god. Gruppen kommer nu att följas vid ytterligare två tillfällen (i slutet av aspirantutbildningen och efter ett år i tjänst) och vi får då möjlighet att se, om bilden förändras.

Vår uppföljning fokuserar således på, vad eleverna själva ansett och vi har endast med två ”externa utfallsmått” i vår undersökning; avgångsandel och andel som avlade polisexamen. Dessa mått är i sin enkelhet två ”hårda” kriterier på, hur det gått för den grupp, som antogs. Resultaten är här mycket positiva. Endast 2,1 % av eleverna har själva valt att avbryta studierna och ingen elev har blivit avstängd från skolan. Samtliga kvarvarande elever avlade sin polisexamen och de avlade den inom den ordinarie studietiden (med undantag av de två elever, som tillkommit efter studieuppehåll från tidigare termin). Samtliga har alltså av skolan bedömts som minst godkända på alla studiemomenten.

Undersökningens slutsatser vilar alltså på svaren från 79,8 % av eleverna i kursomgång 00A. Svarefrekvensen är, enligt vår mening, mycket tillfredsställande i ett enkätsammanhang. I vilken grad bilden skulle förändras, om alla medverkat, kan vi ju inte veta, men vi har inget direkt skäl att misstänka, att den skulle förändras på ett påtagligt sätt. Generellt kan man väl ha hypotesen, att de, som inte svarar i undersökningar, tenderar att vara mer negativa, än de, som deltar, men om så är fallet här, kan vi inte veta. Det enda vi vet är, att gruppen, som inte svarat, är äldre och möjligen därmed varit mer upptagen av sociala plikter, som gjort det svårare att hinna med att sända in enkäten i den bråda tid, som slutfasen av utbildningen var.

Vårt val att följa just kursomgång 00A prospektivt baseras på rent praktiska skäl. Det är den kursomgång, som det är möjligt att följa inom projekttidens ram. Pliktverket har ju medverkat i antagningsförfarandet för samtliga kursomgångar sedan vårterminen 1998 och det är inte praktiskt rimligt att kunna följa upp alla. Vår förhoppning är dock, att kursomgång 00A är relativt representativ för alla kursomgångar och att bilden, som denna undersökning ger, också är en approximativ bild av de övriga omgångarna. Detta kan vi dock inte med säkerhet veta. Vid samtal med skolan framgår, att man anser, att ingen kursomgång är den andra helt lik. Vad gäller den pedagogiska uppläggningsen, så har denna kursomgång fått en stabilare utbildning än tidigare kursomgångar, genom att utbildningen successivt funnit sin form efter den pedagogiska omläggning, som skedde inför återstarten av skolan 1998. Elevernas inflytande har också utvecklats påtagligt sedan återstarten.

Nedan följer nu en diskussion av resultaten mer i detalj, en diskussion, som i första hand är tänkt att ge stoff för en fortsatt diskussion inom de professioner inom Pliktverket, som medverkar i urvalsarbetet och för arbetet med vidareutveckling av interna manualer och bedömningsförfaranden.

Om vi först ser till våra psykologiska provningsdata ser vi, att andelen elever med lämplighetsbedömning 5 och 6 är 43,5 %, en för oss något överraskande hög andel. En sökande, som erhållit bedömning 5 eller 6, har således en god chans att bli antagen, i alla fall var det så i denna provningsomgång. Ser man på statistiken över alla provade denna omgång, finner man 68 sökande med lämplighetsbedömning 7 eller högre, som inte blev antagna (dessutom 75 med lämplighetsbedömning 6). Varför ingen av dessa blev antagen vet vi inte men skälen kan vara många: sökanden tackade själv nej, ej godkänd på fystesterna, medicinskt hinder, ej prioriterad av RPS efter första intervjun, ej prioriterad av RPS efter andra intervjun och/eller, vilket kan vara en förklaring för många, ej godkänt resultat på provet i svenska (vilket vid denna tid skedde i samband med provningarna hos oss). Andelen 5:or kan dock inte förklaras av ålder, endast en tredjedel tillhörde de tre lägsta åldrarna.

Å andra sidan ser vi, att RPS inte antagit någon sökande, som erhållit lämplighetsbedömning 4 eller lägre av oss.

Männen, som grupp, ligger signifikant högre vad gäller lämplighetsbedömningen, än vad kvinnorna som grupp gör (ett förhållande, som även gäller för hela provningsomgången av 426 sökanden hösten 1999). Om detta är ett mönster som går igen vid övriga provningsomgångar, så väcker det förstas frågan, om vårt bedömningsinstrument missgynnar kvinnliga sökanden eller om psykologerna bedömer kvinnliga sökanden "hårdare" på något sätt. Detta också sagt i ljuset av, att det har gått lika bra (eller bättre) för kvinnorna i denna undersökning, som för männen; mer om detta i det följande.

Kvinnorna, som grupp, har också ett signifikant lägre resultat på vårt test avseende intellektuell förmåga (även här gäller detta förhållande också för hela provningsomgången hösten 1999), än männen som grupp. Även här får frågan ställas, om detta visar sig vara ett mönster, som gäller också i andra provningsomgångar, om vårt test missgynnar kvinnorna av någon anledning.

Man kan dock konstatera, att det är en välbegåvad grupp sökanden, som antagits till utbildningen och detta gäller såväl kvinnorna som männen. 82,4% av eleverna har ett resultat på stanine 6 eller högre.

Anmärkningsvärt, tycker vi, är, att det inte föreligger något samband mellan lämplighetsbedömningarna och testresultaten ($r = 0,10$). Det förefaller alltså vara så, att psykologerna inte låtit testresultatet få någon betydelse för bedömningen. En hypotes kan vara, att när väl psykologen bedömt, att den sökandes intellektuella kapacitet är tillräcklig för studierna/yrket, så väger hon/han därefter inte in testresultatet vidare i sin bedömningssiffra. Denna hypotes får ett visst stöd, om man ser på sambandet i hela provningsomgången hösten 1999. I denna grupp återfinns flera lägre testresultat och sambandet ökar här till $r = 0,19$ (signifikant, $p=0,000$), alltså dock ett mycket svagt samband.

Eleverna har bedömts vid RKS eller vid RKG. Vad gäller lämplighetsbedömningen, så föreligger ingen signifikant skillnad mellan kontoren. Intressantare är förstas det faktum, att det endast är på två av enkätens 60 frågor, som det föreligger någon signifikant skillnad

mellan gruppen som var bedömd i Stockholm och gruppen som var bedömd i Göteborg. Det har uppenbart gått lika bra för dem, som bedömdes i Stockholm, som för dem, som bedömdes i Göteborg och vice versa. Dessa båda fakta talar för, att lämplighetsbedömningarna gjorts på ett likartat sätt på de båda kontoren, i alla fall finns inget i denna undersökning, som talar för motsatsen.

Återvänder vi nu till enkätens ”bakgrundsfrågor”, så ser vi, att gruppen, som antogs, har med sig ett flertal olika erfarenheter till skolan. Gruppen består av dem, som aldrig tidigare läst på högskola/universitet (35,3% av eleverna) men också av dem, som gjort det och i varierande omfattning, allt från 10 poäng till en hel examen. En blandad sammansättning av akademisk bakgrund sålunda.

Alla, utom 24 elever, hade minst ett års yrkeserfarenhet bakom sig och om man borttar ”annat yrke” (som 48,7 % har angett), så är det vårdyrket, som flest elever arbetat inom (18,7 %). 16,7 % av eleverna har arbetat minst 1 år som väktare/ordningsvakt, en hög siffra, om man ser till befolkningen i stort, men ganska låg i denna grupp, då det ju är ett yrke, som många väljer, som har intresse för polisyrket. Få är de, som har officersbakgrund (3,3 %). Även vad gäller yrkeserfarenheter, så synes gruppens sammansättning alltså vara blandad.

Att ha gjort FN-tjänst ses i allmänhet som en positiv merit av Pliktverkets psykologer. Andelen av männen, som gjort sådan tjänst, är också hög (16,9 %), om man jämför med männen i befolkningen i stort. Vänder man dock på siffrorna kan man konstatera, att fler än fyra av fem män, som antogs till denna kursomgång, inte har varit ute på någon mission.

Att Pliktverkets psykologer också skulle kunna ha en bias i att fullgjord värnplikt för männen ses som ett ”krav” för att bedömas som lämplig som polis kan kanske inte helt uteslutas (något sådant krav finns inte i psykologernas manual). Att något sådant strikt bedömningsförfarande ändå skulle tillämpas motsägs dock av, att 10,1 % av de manliga eleverna inte har gjort någon värnplikt. Andelen av kvinnorna, som gjort värnplikt, är heller inte stor, 6,6 %, även om detta torde vara en betydligt högre andel än bland kvinnor generellt.

Återvänder vi sedan till enkätens andra frågeområde och de åtta frågorna om, hur *eleverna haft det i klassen och vad de tyckt om studierna i stort* (tabell 4), så slås man kanske först av, att samtliga elever svarat i positiv riktning på frågan, om *de valt rätt yrke*. Hela 83,6 % av kvinnorna och 92,1 % av männen har dessutom angett skalans mest positiva svarsalternativ. Även på de övriga frågorna är resultaten, om än inte lika, så dock mycket positiva enligt vår mening. Den av frågorna, som flest elever svarat i negativ riktning på, är, *att studierna varit en positiv utmaning*. Det visar sig också, att kvinnorna som grupp är mer positiva än männen och kvinnorna har även i större utsträckning än männen känt *att studierna varit roliga och stimulerande*. På de övriga sex frågorna skiljer sig inte kvinnorna och männen signifikant åt.

Vi har därefter frågat gruppen, om hur lätta/svåra de upplevt olika studiemoment (frageområde 3, tabell 5). Glädjande är att det är mycket få elever, som svarat ”mycket svårt” på de sju första frågorna. Det är på de två sista frågorna, *att behöva avstå från fritidsintressen* och *att ha minskad tid med familjen*, som antalet är lite större, tio respektive 22 elever. Utan att underskatta att dessa två dimensioner gjort de två studieåren arbetsamma för den enskilde eleven, så ter det sig i ett urvalssammanhang som ett gott betyg att övriga moment, *de teoretiska studierna, polisbilskörningen, självskyddet, vapenutbildningen, fysövningarna och studietempot* upplevts som lättare.

Andelen elever, som upplevt de olika momenten som ”ganska svåra”, varierar på de sex första frågorna mellan 30,7 % (*att framträda i olika rollspelsövningar*) till 5,3 % (*att kunna hänga med i studietempot*). Att uppleva studier på denna nivå som ”ganska svåra” ter sig rimligt och man kan kanske istället undra över, att en så pass stor andel elever tyckt, att studiemomenten varit ”ganska lätta” eller ”lätta”. Gruppen elever förefaller utifrån de här siffrorna väl svara mot utbildningens krav.

Kvinnorna har upplevt *utbildningen i polisbilskörning, utbildningen i självskydd och vapenutbildningen* som svårare än männen. Ingen kvinna har dock tyckt, att *polisbilskörningen* eller *självskyddsutbildningen* varit ”mycket svår” och endast tre har tyckt att *vapenutbildningen* varit ”mycket svår”. Störst skillnad mellan kvinnorna och männen gäller *vapenutbildningen*, som 47,5 % av kvinnorna upplevt som ”ganska svår”, medan bara 18,0 % av männen upplevt den som ”ganska svår”. Det ter sig dock rimligt att anta, att männen har ett försteg genom sin värnplikt, när det gäller detta med vapenhantering.

8,0 % av eleverna har angett, att de i ”liten” eller ”ganska liten” utsträckning *upplevt stöd för sitt yrkesval från sin livskamrat* (tabell 6). För övriga 92 % kan man hoppas på, att yrkesvalet är väl förankrat hos livskamraten, något som borde vara värdefullt för att möta den framtida arbetssituationen som polis.

Enkäten innehåller sedan elva frågor, som kan kallas ”måndefrågor” (tabell 7). De är samlade under rubriken *Utbildningen har innehållit många krav och förväntningar på dig. Hur har du reagerat på dessa?* 40,7 % av eleverna har uppgett, att de ”ibland” har känt sig stressade.

Detta är väl den siffra, som står ut mest i ett annars positivt mönster. Ser man på medelvärdena för hela gruppen, ligger medelvärdet över 4 (det vill säga över ”någon gång”) på samtliga frågor, utom just *jag har känt mig stressad*, där medelvärdet är 3,34 (det vill säga lite över ”ibland”).

Man kan också notera, att 87,3 % av eleverna ”aldrig” *har haft tankar på att avbryta utbildningen*.

Vi konstaterade tidigare, att kvinnorna upplevt *vapenutbildningen* som svårare än vad männen gjort. Här kan vi dock se, att det endast är två (3,2 %) av kvinnorna, som ”mycket ofta” eller ”ofta” har *känt olust inför vapenhanteringen* och endast fem (8,2 %), som ”ibland” känt detta. Även om männen även på denna fråga svarat signifikant i mer positiv riktning än vad kvinnor gjort, när man analyserar på gruppnivå, så är bilden, att kvinnorna visserligen har upplevt vapenutbildningen som svårare men att de inte upplevt den på ett psykiskt arbetsamt sätt.

Man kan ju också se, att hela 88,8 % av männen angett, att de ”aldrig” känt olust och man kan förstås undra över, om svarsalternativet ”aldrig” på denna fråga är det, som egentligen är det mest positiva svaret. Att känna en viss olust någon gång kan ju vara en sund reaktion.

Samma resonemang kan man kanske tillämpa, när det gäller frågan *jag har känt oro, ångest*, där männen också svarat signifikant i mer positiv riktning än kvinnorna. Andelen av männen, som angett ”aldrig”, är 37,1 %, av kvinnorna 18,0 %, och att aldrig ha känt oro, ångest kanske inte heller här är det mest positiva svarsalternativet egentligen.

På ytterligare två frågor har männen svarat i mer positiv riktning. De har, som grupp, mer sällan *haft psykosomatiska besvär* och mer sällan *känt dåligt självförtroende*. På de övriga sju frågorna finns ingen signifikant skillnad i ”måendet” mellan kvinnorna och männen.

Vår värdering av dessa resultat är, att gruppen, utifrån ”psykiskt mående synpunkt”, klarat utbildningens krav och förväntningar mycket väl. Detta också sagt i ljuset av, att på sju av dessa elva frågor, så har gruppen på 46,0 %, som drabbats av någon negativ *livshändelse* med psykologisk innebörd, mer ofta angett, att de känt de olika ”symtomen”, än vad gruppen elever, som inte drabbats av någon sådan livshändelse, angett. Det är rimligt att anta, att dessa

livshändelser haft en påverkan på, hur eleverna mått. Även om frågan är ställd *Utbildningen har innehållit många krav och förväntningar på dig. Hur har du reagerat på dessa?*, så är det sannolikt svårt för den enskilde, som t.ex. känt sig nedstämd av någon annan anledning än utbildningens krav och förväntningar, att kunna särskilja, vad som beror på vad. Det är rimligt att tro, att *livshändelserna* haft en påverkan på svaren på dessa frågor. Betraktat på detta sätt ter sig resultaten än mer positiva; hela 46,0 % av eleverna har under studietiden drabbats av någon eller några negativa livshändelser, ändå har gruppen mått väl psykiskt. Dessutom har en större andel av kvinnorna drabbats än av männen.

Frågeområdet *livshändelser* har också innehållit tre medicinska frågor. 12 % av eleverna har haft problem med någon *gammal fysisk skada/sjukdom* och det är axelproblem och knäproblem, som varit de vanligaste. 2,0 % har haft problem med *allergi eller annan överkänslighet (som fanns innan utbildningen)*. Detta sistnämnda kan värderas mot, att ca 25 – 30 % av befolkningen i stort brukar anses ha allergiska besvär av något slag. Nu kan ju fler av eleverna ha haft dessa besvär men de har i så fall inte tyckt, att de försvårat studierna.

Vår bedömning är, att detta sammantaget inte är ett så stort antal. Det är ju också vanligt med skador hos dem, som idrottat mycket och vår grupp tillhör säkert dem. Även om axelproblem inte är någon typisk idrottsskada, är det troligt, att de skador, som rapporterats, i många fall är idrottsrelaterade.

20,8 % har drabbats av någon *kroppslig sjukdom eller skada förvärvad under utbildningstiden*. Även här dominerar axel- och knäproblem.

Vår värdering av elevernas rapporter är, att det fysiska hälsoläget förefaller vara gott i gruppen, vilket också är att förvänta i en åldersgrupp som denna. De enkla mått på hälsa, som denna enkät innehåller, har inte gett några överraskande resultat. Vi kan även konstatera, att inga sjukdomar rapporterats, bara skador.

Att arbeta som polis innebär stora krav på den enskilde. Listan över egenskaper och färdigheter en polisman bör besitta kan göras lång. I frågeområde 7 (tabell 8) har vi frågat eleverna om ett antal av dessa. De ingår förstås i den psykologiska bedömningen vid Pliktverket. Flera av de 21 frågorna är medtagna också utifrån att kunna ställas i de två kommande enkäterna och har väl större relevans i yrket än under studierna. Några har relevans enbart för studietiden. Vi har valt att formulera frågeställningen, *För att klara utbildningens krav (d.v.s. för att bli godkänd), i vilken utsträckning har du behövt utveckla följande sidor hos dig själv?*, för att få en bild av, vilka färdigheter som eleverna behövt arbeta mest med och också se, om det är några egenskaper/färdigheter, som en större andel av eleverna behövt utveckla i ”mycket stor” utsträckning.

Få är eleverna, som svarat i ”mycket stor” utsträckning. Hade andelen istället visat sig vara stor, så hade detta varit någonting att noga fundera vidare över utifrån vårt bedömarperspektiv.

Ur tabell 8 kan man vidare utläsa, att det på tio färdigheter är mer än 25 % av eleverna, som angett i ”stor” utsträckning, nämligen: *att kunna sätta gränser*, *att inte vara för ”snäll”* (38,7 %), *att agera i rollspel* (33,3 %), *att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer* (32,9 %), *din förmåga att vara självkritisk* (30,7 %), *att våga stå på dig när du har rätt* (30,0 %), *att lösa konflikter inom studiegruppen* (28,7 %), *att vara kreativ, hitta lösningar på nya problem* (28,0 %), *att se människan bakom brottet* (26,7 %), *att*

hantera stressituationer (26,2 %) och att lyssna på andra (25,3 %). Tillåter man sig att spekulativt resonera över denna profil, kan man ju tycka, att det är ett gott tecken att kunna sätta gränser, att inte vara för ”snäll” och att ta fram och agera med naturlig pondus... finns med här och inte till exempel att lägga band på din aggressivitet i konfliktsituationer, i provocerande situationer (9,3 %) eller att bemästra impulsivitet (att tänka efter före) (20,8 %). Det är förmodligen lättare att lära sig agera lite tuffare i yrkesrollen efterhand än att lära sig att agera mindre aggressivt och mer eftertänksamt.

Funderar man sedan över de signifikanta skillnaderna mellan kvinnorna och männen, så följer dessa ett mer traditionellt könsrollsmönster. Männen har i mindre utsträckning ansett, att de behövt utveckla att bemästra rädsla och att ta fram och agera med naturlig pondus..., medan kvinnorna har ansett, att de i mindre utsträckning än männen behövt utveckla att kunna lyssna på andra, sin omvårdande sida, sin förmåga att leva sig in i olika människors problem och livssituation, att se människan bakom brottet, att lita på andra samt sin förmåga att vara självkritiska.

Vi har tidigare sett, att en skillnad funnits mellan könen vad gäller bland annat självförtroende. Värderar man ovanstående resultat, så förefaller dock männen ha behövt utveckla olika sidor av sig själva i större utsträckning än kvinnorna.

Vi ser ju också, även om ingen signifikant gruppskillnad föreligger, att kvinnorna har trivts nog så bra som männen under sina studieår (tabell 9). Av det fåtal elever som på frågan om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?, angett att de trivts ”mycket dåligt” eller ”ganska dåligt” var sex av sju män. Andelen av kvinnorna, som trivts ”mycket bra”, är 61,7 %, men ”bara” 53,9 % av männen.

Nu är ju detta hur man trivts inte bara en funktion av den person man är, det vill säga, hur man klarat att möta kraven i och anpassningen till en viss miljö/situation utifrån sina egna personliga förutsättningar, utan också en funktion av de livshändelser utanför ens egen medverkan, som kan ha drabbat en under tiden. Att i enkätform undersöka livshändelsers påverkan/betydelse är ett snårigt område. En livshändelse har alltid en personlig innebörd och vad som är en livshändelse, som medfört ”belastning” och i vilken grad den gjort det, är individuellt. I denna undersökning har vi valt att hantera denna metodologiska svårighet på ett ”enkelt” sätt. Eleverna har enbart fått svara ja eller nej på, om fyra olika livshändelser drabbat dem, inte på vilket sätt eller vad den betytt för dem i det enskilda fallet, förutom att frågan är ställd med tillägget ...som försvårat dina studier. Vi tror ändå, att vi på detta sätt fångat upp denna dimension i någon mån och de redovisade resultaten ovan styrker väl detta.

Men hur man trivts är förstås också en funktion av, hur miljön/situationen i sig varit beskaffad, i detta fall hur ”bra” undervisningen varit och hur väl allt annat på skolan fungerat. Denna dimension beaktas inte i denna undersökning. Det är inte en utvärdering av utbildningen, skolan, som vår undersökning handlar om. Vi är i denna undersökning endast ute efter att få en bild utifrån den förstnämnda, och i någon mån av den andra, dimensionen. När vi alltså i undersökningen konstaterar, att 95,3 % av eleverna trivts ”ganska bra” eller ”mycket bra” under sina två studieår, så säger detta bara någonting om gruppens förmåga till anpassning till den miljö, som skolan, på gott och ont, utgjort under denna tid.

Vad gäller detta med viktiga egenskaper/färdigheter, så har vi ju också i denna undersökning bett eleverna själva ange de fem som de tycker att de har haft mest nytta av under utbildningen. Är trygg i mig själv har valts av nästan hälften av eleverna. Man kan förstås alltid fråga sig, om detta betyder, att de verkligen är personer, som är trygga i sig själva, eller om det är den bild av sig själva, som de har och vill, att andra ska dela. Denna fråga kan ju i och för sig ställas om alla enkätsvaren, vi får den bild de svarande vill ge oss. Mot vårt sätt att

fråga kan också anföras, att de olika egenskaperna/färdigheterna, som eleverna fått att välja bland, inte har samma psykologiska komplexitetsgrad inbördes. *Att vara trygg i sig själv* är ett mer komplext, omfattande begrepp än till exempel *har intresse för lagar och förordningar* och torde utifrån detta få fler svar. Trots detta har vi tyckt, att det är intressant att fråga eleverna på detta sätt och när vi sedan får in deras svar från aspiranttjänstgöringen och efter ett år i tjänst (och även svaren från eleverna från kursomgångarna 98A och B, som fått svara på samma fråga men formulerad ... ”*de egenskaper/färdigheter som du tycker är de viktigaste för en polisman att ha*”), så har vi fått en bild av, vad personerna vi bedömt tycker är viktiga egenskaper/färdigheter för en polis. Denna kan ju sedan speglas mot den bild vi inom Pliktverket har av vad som är centrala egenskaper/färdigheter för detta yrke.

Att eleverna *ser fram emot sin aspirantutbildning* är otvetydigt (tabell 10). De känner sig uppenbarligen ganska väl *förberedda*, även om en tredjedel av eleverna känner en viss *oro, nervositet* inför den. Även här upprepar sig mönstret att kvinnorna, som grupp, anger lite mindre av att de *känner självförtroende att klara dess krav* men att de, å andra sidan, instämmer mera i påståendet: *den kommer att bli en positiv utmaning* än vad männen, som grupp, gör.

Till sist: 79,3 % av eleverna har svarat, att de känner sig ”mycket säkra” på, *att de vill arbeta som poliser i framtiden* och 80,7 % tror, att de kommer *att trivas* ”mycket bra” *med att arbeta som poliser i framtiden*. Gruppen verkar alltså vara inställd på polisycket, i alla fall för den närmaste framtiden. En sådan dramatisk händelse som *EU-toppmötet i Göteborg* har heller inte fått gruppen *att tvivla på om de vill arbeta som poliser*, även om kvinnorna uttryckt lite mer betänkligheter än vad männen gjort.

Som sagt, det är författarnas värdering, att undersökningens resultat är mycket positiva när det gäller elevernas anpassning och trivsel med studierna. Frågan är, om det är en alltför positiv bild, som framträder i siffrorna. Det som kan tala för detta är tre saker. För det första har vi valt att inte ha något ”mittemellan” svarsalternativ i våra frågor. Detta för att vi velat få eleverna att ta ställning i positiv eller negativ riktning och man kan inte utesluta, att elever, som annars skulle ha valt ett sådant ”mittemellan” alternativ, nu istället valt det, som är i positiv riktning snarare än det, som är i negativ riktning. För det andra har vi författare dragit slutsatser av elevers svar i alternativskalans ytterkanter, t.ex. ”mycket svårt”. Erfarenhetsmässigt vet man väl, att människor tenderar att ogärna kryssa för det mest extrema alternativet, att hellre välja det näst mest extrema, även om det förra bättre skildrar förhållandet. Det tredje som kan tala för en alltför positiv bild är, att eleverna fått svara på enkäten alldeles innan de slutar skolan, när ”de ser ljuset i tunneln”. Det är inte orimligt att tänka sig, att man är mer positiv vid denna tidpunkt än under ”grå” arbetsveckor och att man ”glömt” hur det var under utbildningens första tid. Allvarigare skulle denna senare invändning dock vara, om vi bara fått svaren från dem, som stannade tiden ut och inte från alla dem som valde att hoppa av. Dessbättre är det ju bara fyra elever, som hoppat av. Dessa tre faktorer har sannolikt haft en inverkan. Vår värdering är dock, att denna inverkan inte förtar slutsatsen, att resultaten är mycket positiva, även om den ”sanna” bilden (om det nu finns någon sådan) kanske är något mindre positiv.

Det är ju en omfattande enkät, som eleverna vänligen besvarat sig igenom. Man kan fråga sig, om frågorna varit alltför många, vilket gjort, att eleven ”valt” en viss svarsstil och att frågorna därför inte mäter olika saker. Eller att frågorna varit för lika till sitt innehåll, så att de egentligen mätt ungefär samma sak. Studerar man frågornas (inom samma frågeområde)

inbördes korrelationer (vilket av utrymmesskäl inte redovisas här), så finner man dock inget stöd för detta. Sambanden är i de flesta fall svaga eller måttliga, inget av dem når upp till 0,70. Det förefaller alltså, som om eleverna bemödat sig om att ta ställning till varje fråga för sig och att frågorna de facto haft olika innehåll.

Som konstaterats ovan är enkätresultaten genomgående mycket positiva. Med andra ord, spridningen över svarsalternativen är liten, vilket får till konsekvens, att sambanden med andra variabler blir svaga. Som vi tidigare sett, har elevernas ålder ett signifikant samband (varav tre negativa) med endast sju av de 60 enkätfrågorna, psykologernas lämplighetsbedömningar med elva (alla positiva) och resultaten på testet avseende intellektuell förmåga med 14 (varav två negativa) av frågorna. Samtliga samband är dock svaga. Dessa tre variabler har alltså haft en begränsad prediktionskraft att förutsäga, hur det gått för eleverna under dessa två studieår. Det har ungefärligen gått lika bra för eleverna oavsett ålder, vilken lämplighetsgradering psykologen gett eller vilket resultat eleven presterade på testet.

Man kan dock notera ett mönster. Testresultatet har haft betydelse främst för frågor om *studiemomenten* och ”*mående*frågorna”, medan psykologbedömningen främst haft samband med frågorna under rubriken *För att klara utbildningens krav, (d.v.s. för att bli godkänd), i vilken utsträckning har du behövt utveckla följande sidor hos dig själv?* Detta mönster ter sig tolkningsbart utifrån att intellektuell förmåga torde ha större betydelse för, hur lätt/svårt man upplevt *de teoretiska studierna* och i vilken grad dessa känts *som en positiv utmaning* och också hur man kunnat hantera *utbildningens många krav och förväntningar*, medan frågorna under rubriken *För att klara utbildningens krav...* mera handlar om personlighetsegenskaper, vilket ju är det, som främst ska bedömas av psykologen.

För gruppen, som antogs hösten 1999 och som Pliktverket medverkade i urvalet av, synes det alltså ha gått bra under *de första två åren*; studierna på Polishögskolan. Vi ser fram emot att få följa gruppen på resans andra etapp, deras tid som polisaspiranter, och få möta dem igen, när de har polismannens erfarenheter av sitt första yrkesår att berätta för oss.

Tabell 1 Elevernas åldersfördelning (inklusive medelvärden och standardavvikelser)

Ålder idag	Alla n=150 M=27,4 SD=3,3		Kvinnorna n=61 M=26,9 SD=3,4		Männen n=89 M=27,7 SD=3,2	
	n	%	n	%	n	%
22	6	4,0	3	4,9	3	3,4
23	15	10,0	9	14,8	6	6,7
24	10	6,7	4	6,6	6	6,7
25	12	8,0	6	9,8	6	6,7
26	16	10,7	6	9,8	10	11,2
27	24	16,0	8	13,1	16	18,0
28	22	14,7	9	14,8	13	14,6
29	17	11,3	8	13,1	9	10,1
30	6	4,0	1	1,6	5	5,6
31	6	4,0	2	3,3	4	4,5
32	4	2,7	1	1,6	3	3,4
33	1	0,7	1	1,6	0	
34	6	4,0	1	1,6	5	5,6
35	2	1,3	0		2	2,2
36	1	0,7	0		1	1,1
37	1	0,7	1	1,6	0	
38	1	0,7	1	1,6	0	

Tabell 2 Elevernas fördelning på Lämplighetsbedömning gjord av psykolog (inklusive medelvärden och standardavvikelser)
(9-gradig skala)

Lämplighets- bedömning, skalsteg	Alla n=147 M=6,73 SD=1,18		Kvinnorna n=59 M=6,39 SD=1,11		Männen n=88 M=6,97 SD=1,17	
	n	%	n	%	n	%
1						
2						
3						
4						
5	25	17,0	14	23,7	11	12,5
6	39	26,5	20	33,9	19	21,6
7	45	30,6	16	27,1	29	33,0
8	26	17,7	6	10,2	20	22,7
9	12	8,2	3	5,1	9	10,2

Tabell 3 Elevernas fördelning på testresultat avseende intellektuell förmåga
(inklusive medelvärden och standardavvikelser)
(staninepoäng)

Stanine- poäng	Alla n=148 M=6,69 SD=1,40		Kvinnorna n=60 M=6,03 SD=1,28		Männen n=88 M=7,14 SD=1,31	
	n	%	n	%	n	%
1						
2						
3	2	1,4	1	1,7	1	1,1
4	8	5,4	7	11,7	1	1,1
5	16	10,8	9	15,0	7	8,0
6	42	28,4	24	40,0	18	20,5
7	36	24,3	12	20,0	24	27,3
8	28	18,9	5	8,3	23	26,1
9	16	10,8	2	3,3	14	15,9

Tabell 4 Frågeområde 2: *Vi vill först fråga dig om hur du haft det i klassen och vad du tyckt om studierna i stort. I vilken utsträckning har du känt...?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = "liten", 2 = "ganska liten", 3 = "ganska stor" och 4 = "stor". För att underlätta läsningen har procentsiffrorna markerats med fetstil

<i>I vilken utsträckning har du känt...</i>	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		"liten"		"ganska liten"		"ganska stor"		"stor"			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>...samhörighetskänsla med klassen?</i>	alla n=149	3	2,0	21	14,1	69	46,3	56	37,6	3,19	0,75
	kvinnorna, n=61	2	3,3	11	18,0	27	44,3	21	34,4	3,10	0,81
	männen, n=88	1	1,1	10	11,4	42	47,7	35	39,8	3,26	0,70
<i>...att stämningen varit god i klassen?</i>	alla n=149	1	0,7	17	11,4	76	51,0	55	36,9	3,24	0,67
	kvinnorna, n=61	1	1,6	8	13,1	31	50,8	21	34,4	3,18	0,72
	männen, n=88	0		9	10,2	45	51,1	34	38,6	3,28	0,64
<i>...att du har haft lätt att samarbeta i klassen?</i>	alla n=150	0		4	2,7	78	52,0	68	45,3	3,43	0,55
	kvinnorna, n=61	0		0		34	55,7	27	44,3	3,44	0,50
	männen, n=89	0		4	4,5	44	49,4	41	46,1	3,42	0,58
<i>...att studierna varit en positiv utmaning?</i>	alla, n=150	3	2,0	25	16,7	90	60,0	32	21,3	3,01	0,68
	kvinnorna, n=61	1	1,6	7	11,5	31	50,8	22	36,1	3,21	0,71
	männen, n=89	2	2,2	18	20,2	59	66,3	10	11,2	2,87	0,63
<i>...att studierna varit roliga och stimulerande?</i>	alla, n=150	4	2,7	17	11,3	97	64,7	32	21,3	3,05	0,66
	kvinnorna, n=61	0		5	8,2	37	60,7	19	31,1	3,23	0,59
	männen, n=89	4	4,5	12	13,5	60	67,4	13	14,6	2,92	0,68
<i>...att studierna känts meningsfulla och intressanta?</i>	alla, n=150	3	2,0	17	11,3	93	62,0	37	24,7	3,09	0,66
	kvinnorna, n=61	0		6	9,8	38	62,3	17	27,9	3,18	0,59
	männen, n=89	3	3,4	11	12,4	55	61,8	20	22,5	3,03	0,70
<i>...att du valt rätt yrke?</i>	alla, n=150	0		0		17	11,3	133	88,7	3,89	0,32

	kvinnorna, n=61	0	0	10	16,4	51	83,6	3,84	0,37		
	männen, n=89	0	0	7	7,9	82	92,1	3,92	0,27		
<i>...dig trygg i rollen som polisstuderande?</i>	alla, n=150	2	1,3	6	4,0	51	34,0	91	60,7	3,54	0,64
	kvinnorna, n=61	1	1,6	0		24	39,3	36	59,0	3,56	0,59
	männen, n=89	1	1,1	6	6,7	27	30,3	55	61,8	3,53	0,68

Tabell 5 Frågeområde 3: *Utbildningen har innehållit många moment. Vi vill fråga dig hur vissa av dessa varit för dig och också om några av studiernas konsekvenser. Hur har du upplevt följande?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = ”mycket svårt”, 2 = ”ganska svårt”, 3 = ”ganska lätt” och 4 = ”lätt”

<i>Hur har du upplevt följande?</i>	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		”mycket svårt/a”		”ganska svårt/a”		”ganska lätt/a”		”lätt/a”			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>De teoretiska studierna?</i>	alla, n=150	2	1,3	44	29,3	88	58,7	16	10,7	2,79	0,64
	kvinnorna, n=61	0		23	37,7	32	52,5	6	9,8	2,72	0,64
	männen, n=89	2	2,2	21	23,6	56	62,9	10	11,2	2,83	0,64
<i>Utbildningen i polisbilskörning?</i>	alla, n=150	0		10	6,7	85	56,7	55	36,7	3,30	0,59
	kvinnorna, n=61	0		7	11,5	45	73,8	9	14,8	3,03	0,52
	männen, n=89	0		3	3,4	40	44,9	46	51,7	3,48	0,57
<i>Att framträda i olika rollspelsövningar?</i>	alla, n=150	0		46	30,7	75	50,0	29	19,3	2,89	0,70
	kvinnorna, n=61	0		17	27,9	30	49,2	14	23,0	2,95	0,72
	männen, n=89	0		29	32,6	45	50,6	15	16,9	2,84	0,69
<i>Utbildningen i självskydd?</i>	alla, n=150	0		21	14,0	101	67,3	28	18,7	3,05	0,57
	kvinnorna, n=61	0		12	19,7	43	70,5	6	9,8	2,90	0,54
	männen, n=89	0		9	10,1	58	65,2	22	24,7	3,15	0,58
<i>Vapenutbildningen?</i>	alla, n=150	4	2,7	45	30,0	86	57,3	15	10,0	2,75	0,67
	kvinnorna, n=61	3	4,9	29	47,5	27	44,3	2	3,3	2,46	0,65
	männen, n=89	1	1,1	16	18,0	59	66,3	13	14,6	2,94	0,61
<i>De fysiska övningarna?</i>	alla, n=150	1	0,7	9	6,0	90	60,0	50	33,3	3,26	0,60
	kvinnorna, n=61	1	1,6	5	8,2	39	63,9	16	26,2	3,15	0,63
	männen, n=89	0		4	4,5	51	57,3	34	38,2	3,34	0,56

<i>Att kunna hänga med i studietempot?</i>	alla, n=150	0	8	5,3	77	51,3	65	43,3	3,38	0,59	
	kvinnorna, n=61	0	3	4,9	30	49,2	28	45,9	3,41	0,59	
	männen, n=89	0	5	5,6	47	52,8	37	41,6	3,36	0,59	
<i>Att behöva avstå från fritidsintressen?</i>	alla, n=147	10	6,8	41	27,9	67	45,6	29	19,7	2,78	0,84
	kvinnorna, n=59	2	3,4	20	33,9	29	49,2	8	13,6	2,73	0,74
	männen, n=88	8	9,1	21	23,9	38	43,2	21	23,9	2,82	0,90
<i>Att ha minskad tid med familjen?</i>	alla, n=148	22	14,9	46	31,1	55	37,2	25	16,9	2,56	0,94
	kvinnorna, n=60	9	15,0	19	31,7	23	38,3	9	15,0	2,53	0,93
	männen, n=88	13	14,8	27	30,7	32	36,4	16	18,2	2,58	0,96

Tabell 6 Frågeområde 4: Fråga till dig som idag har en livskamrat (partner, sambo, maka/make): *I vilken utsträckning har du upplevt stöd för ditt yrkesval från din livskamrat?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = "liten, 2 = "ganska liten", 3 = "ganska stor" och 4 = "stor"

Fråga till dig som idag har en livskamrat:	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		"liten"		"ganska liten"		"ganska stor"		"stor"			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>I vilken utsträckning har du upplevt stöd för ditt yrkesval från din livskamrat?</i>	alla, n=112	1	0,9	8	7,1	20	17,9	83	74,1	3,65	0,65
	kvinnorna, n=45	1	2,2	3	6,7	9	20,0	32	71,1	3,60	0,72
	männen, n=67	0		5	7,5	11	16,4	51	76,1	3,69	0,61

Tabell 7 Frågeområde 5: *Utbildningen har innehållit många krav och förväntningar på dig. Hur har du reagerat på dessa?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = ”mycket ofta”, 2 = ”ofta”, 3 = ”ibland”, 4 = ”någon gång” och 5 = ”aldrig”

<i>Hur har du reagerat på dessa?</i>	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ										M	SD
		”mycket ofta”		”ofta”		”ibland”		”någon gång”		”aldrig”			
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>Jag har känt mig stressad</i>	alla, n=150	2	1,3	18	12,0	61	40,7	65	43,3	4	2,7	3,34	0,78
	kvinnorna, n=61	1	1,6	9	14,8	29	47,5	20	32,8	2	3,3	3,21	0,80
	männen, n=89	1	1,1	9	10,1	32	36,0	45	50,6	2	2,2	3,43	0,75
<i>Jag har haft psykosomatiska besvär (t.ex. huvudvärk, magbesvär)</i>	alla, n=150	1	0,7	3	2,0	8	5,3	50	33,3	88	58,7	4,47	0,75
	kvinnorna, n=61	1	1,6	1	1,6	4	6,6	27	44,3	28	45,9	4,31	0,81
	männen, n=89	0		2	2,2	4	4,5	23	25,8	60	67,4	4,58	0,69
<i>Jag har känt oro, ångest</i>	alla, n=150	0		7	4,7	18	12,0	81	54,0	44	29,3	4,08	0,77
	kvinnorna, n=61	0		4	6,6	8	13,1	38	62,3	11	18,0	3,92	0,76
	männen, n=89	0		3	3,4	10	11,2	43	48,3	33	37,1	4,19	0,77
<i>Jag har haft svårt att sova</i>	alla, n=150	0		1	0,7	7	4,7	52	34,7	90	60,0	4,54	0,62
	kvinnorna, n=61	0		0		4	6,6	22	36,1	35	57,4	4,51	0,62
	männen, n=89	0		1	1,1	3	3,4	30	33,7	55	61,8	4,56	0,62
<i>Jag har känt mig nedstämd</i>	alla, n=150	0		5	3,3	19	12,7	83	55,3	43	28,7	4,09	0,74
	kvinnorna, n=61	0		2	3,3	7	11,5	36	59,0	16	26,2	4,08	0,71
	männen, n=89	0		3	3,4	12	13,5	47	52,8	27	30,3	4,10	0,75
<i>Jag har känt mig deprimerad</i>	alla, n=150	0		1	0,7	6	4,0	31	20,7	112	74,7	4,69	0,58
	kvinnorna, n=61	0		1	1,6	3	4,9	12	19,7	45	73,8	4,66	0,66
	männen, n=89	0		0		3	3,4	19	21,3	67	75,3	4,72	0,52

<i>Jag har känt dåligt själv- förtroende</i>	alla, n=150	1	0,7	5	3,3	21	14,0	72	48,0	51	34,0	4,11	0,82
	kvinnorna, n=61	1	1,6	4	6,6	12	19,7	34	55,7	10	16,4	3,79	0,86
	männen, n=89	0		1	1,1	9	10,1	38	42,7	41	46,1	4,34	0,71
<i>Jag har känt olust inför att gå till skolan</i>	alla, n=150	1	0,7	2	1,3	8	5,3	56	37,3	83	55,3	4,45	0,72
	kvinnorna, n=61	0		0		3	4,9	25	41,0	33	54,1	4,49	0,60
	männen, n=89	1	1,1	2	2,2	5	5,6	31	34,8	50	56,2	4,43	0,80
<i>Jag har känt oro för att inte klara av utbildningen</i>	alla, n=150	0		4	2,7	8	5,3	41	27,3	97	64,7	4,54	0,72
	kvinnorna, n=61	0		1	1,6	2	3,3	22	36,1	36	59,0	4,52	0,65
	männen, n=89	0		3	3,4	6	6,7	19	21,3	61	68,5	4,55	0,77
<i>Jag har känt olust inför vapen- hanteringen</i>	alla, n=150	1	0,7	1	0,7	5	3,3	26	17,3	117	78,0	4,71	0,63
	kvinnorna, n=61	1	1,6	1	1,6	5	8,2	16	26,2	38	62,3	4,46	0,85
	männen, n=89	0		0		0		10	11,2	79	88,8	4,89	0,32
<i>Jag har haft tankar på att avbryta utbildningen</i>	alla, n=150	0		0		2	1,3	17	11,3	131	87,3	4,86	0,39
	kvinnorna, n=61	0		0		1	1,6	7	11,5	53	86,9	4,85	0,40
	männen, n=89	0		0		1	1,1	10	11,2	78	87,6	4,87	0,38

Tabell 8 Frågeområde 7: Vi utgår från att du har utvecklats och förändrats under dina två studieår. För att klara utbildningens krav (d.v.s. för att bli godkänd), i vilken utsträckning har du behövt utveckla följande sidor hos dig själv?

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = ”mycket stor”, 2 = ”stor”, 3 = ”ganska liten” och 4 = ”liten”

...i vilken <u>utsträckning</u> har du behövt utveckla...?	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		”mycket stor”		”stor”		”ganska liten”		”liten”			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
...din fysik/kondition?	alla, n=150	0		16	10,7	69	46,0	65	43,3	3,33	0,66
	kvinnorna, n=61	0		10	16,4	29	47,5	22	36,1	3,20	0,70
	männen, n=89	0		6	6,7	40	44,9	43	48,3	3,42	0,62
...att agera i rollspel?	alla, n=150	3	2,0	50	33,3	64	42,7	33	22,0	2,85	0,78
	kvinnorna, n=61	2	3,3	19	31,1	19	31,1	21	34,4	2,97	0,89
	männen, n=89	1	1,1	31	34,8	45	50,6	12	13,5	2,76	0,69
...att framträda inför grupp?	alla, n=150	7	4,7	36	24,0	64	42,7	43	28,7	2,95	0,85
	kvinnorna, n=61	3	4,9	12	19,7	27	44,3	19	31,1	3,02	0,85
	männen, n=89	4	4,5	24	27,0	37	41,6	24	27,0	2,91	0,85
...att bemästra rädsla?	alla, n=149	0		28	18,8	64	43,0	57	38,3	3,19	0,73
	kvinnorna, n=60	0		16	26,7	29	48,3	15	25,0	2,98	0,73
	männen, n=89	0		12	13,5	35	39,3	42	47,2	3,34	0,71
...att bemästra impulsivitet (att tänka efter först)?	alla, n=149	4	2,7	31	20,8	69	46,3	45	30,2	3,04	0,79
	kvinnorna, n=60	1	1,7	15	25,0	28	46,7	16	26,7	2,98	0,77
	männen, n=89	3	3,4	16	18,0	41	46,1	29	32,6	3,08	0,80
...din rättskänsla?	alla, n=149	6	4,0	15	10,1	64	43,0	64	43,0	3,25	0,80
	kvinnorna, n=60	1	1,7	5	8,3	24	40,0	30	50,0	3,38	0,72
	männen, n=89	5	5,6	10	11,2	40	44,9	34	38,2	3,16	0,84

<i>...att leva som ett föredöme?</i>	alla, n=149	5	3,4	26	17,4	63	42,3	55	36,9	3,13	0,82
	kvinnorna, n=60	1	1,7	9	15,0	25	41,7	25	41,7	3,23	0,77
	männen, n=89	4	4,5	17	19,1	38	42,7	30	33,7	3,06	0,84
<i>...att lyssna på andra?</i>	alla, n=150	1	0,7	38	25,3	68	45,3	43	28,7	3,02	0,76
	kvinnorna, n=61	0		10	16,4	28	45,9	23	37,7	3,21	0,71
	männen, n=89	1	1,1	28	31,5	40	44,9	20	22,5	2,89	0,76
<i>...att hantera stressituationer?</i>	alla, n=149	5	3,4	39	26,2	75	50,3	30	20,1	2,87	0,77
	kvinnorna, n=61	3	4,9	19	31,1	30	49,2	9	14,8	2,74	0,77
	männen, n=88	2	2,3	20	22,7	45	51,1	21	23,9	2,97	0,75
<i>...att lägga band på din aggressivitet i konfliktsituationer, i provocerande situationer?</i>	alla, n=150	5	3,3	14	9,3	56	37,3	75	50,0	3,34	0,78
	kvinnorna, n=61	2	3,3	5	8,2	23	37,7	31	50,8	3,36	0,78
	männen, n=89	3	3,4	9	10,1	33	37,1	44	49,4	3,33	0,79
<i>...att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer?</i>	alla, n=149	5	3,4	49	32,9	68	45,6	27	18,1	2,79	0,78
	kvinnorna, n=60	4	6,7	26	43,3	19	31,7	11	18,3	2,62	0,87
	männen, n=89	1	1,1	23	25,8	49	55,1	16	18,0	2,90	0,69
<i>...att kunna sätta gränser, att inte vara för "snäll"?</i>	alla, n=150	7	4,7	58	38,7	70	46,7	15	10,0	2,62	0,73
	kvinnorna, n=61	4	6,6	23	37,7	30	49,2	4	6,6	2,56	0,72
	männen, n=89	3	3,4	35	39,3	40	44,9	11	12,4	2,66	0,74
<i>...att träna ditt tålamod?</i>	alla, n=150	2	1,3	36	24,0	67	44,7	45	30,0	3,03	0,77
	kvinnorna, n=61	0		15	24,6	28	45,9	18	29,5	3,05	0,74
	männen, n=89	2	2,2	21	23,6	39	43,8	27	30,3	3,02	0,80
<i>...att utveckla din omvårdande sida?</i>	alla, n=149	0		21	14,1	61	40,9	67	45,0	3,31	0,71
	kvinnorna, n=61	0		5	8,2	18	29,5	38	62,3	3,54	0,65
	männen, n=88	0		16	18,2	43	48,9	29	33,0	3,15	0,70

<i>...att utveckla din förmåga att leva dig in i olika människors problem och livssituation?</i>	alla, n=150	2	1,3	30	20,0	69	46,0	49	32,7	3,10	0,76
	kvinnorna, n=61	0		7	11,5	22	36,1	32	52,5	3,41	0,69
	männen, n=89	2	2,2	23	25,8	47	52,8	17	19,1	2,89	0,73
<i>...att lösa konflikter inom studiegruppen?</i>	alla, n=150	5	3,3	43	28,7	84	56,0	18	12,0	2,77	0,70
	kvinnorna, n=61	1	1,6	18	29,5	33	54,1	9	14,8	2,82	0,70
	männen, n=89	4	4,5	25	28,1	51	57,3	9	10,1	2,73	0,70
<i>...att vara kreativ, hitta lösningar på nya problem?</i>	alla, n=150	2	1,3	42	28,0	79	52,7	27	18,0	2,87	0,71
	kvinnorna, n=61	2	3,3	16	26,2	32	52,5	11	18,0	2,85	0,75
	männen, n=89	0		26	29,2	47	52,8	16	18,0	2,89	0,68
<i>...att se människan bakom brottet?</i>	alla, n=150	6	4,0	40	26,7	73	48,7	31	20,7	2,86	0,79
	kvinnorna, n=61	0		13	21,3	29	47,5	19	31,1	3,10	0,72
	männen, n=89	6	6,7	27	30,3	44	49,4	12	13,5	2,70	0,79
<i>...att lita på andra?</i>	alla, n=149	2	1,3	27	18,1	84	56,4	36	24,2	3,03	0,69
	kvinnorna, n=61	1	1,6	8	13,1	32	52,5	20	32,8	3,16	0,71
	männen, n=88	1	1,1	19	21,6	52	59,1	16	18,2	2,94	0,67
<i>...din förmåga att vara självkritisk?</i>	alla, n=150	5	3,3	46	30,7	74	49,3	25	16,7	2,79	0,75
	kvinnorna, n=61	2	3,3	14	23,0	30	49,2	15	24,6	2,95	0,78
	männen, n=89	3	3,4	32	36,0	44	49,4	10	11,2	2,69	0,72
<i>...att våga stå på dig när du har rätt?</i>	alla, n=150	1	0,7	45	30,0	56	37,3	48	32,0	3,01	0,81
	kvinnorna, n=61	1	1,6	22	36,1	21	34,4	17	27,9	2,89	0,84
	männen, n=89	0		23	25,8	35	39,3	31	34,8	3,09	0,78

Tabell 9 Frågeområde 8: *Om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelse på skala, där 1 = ”mycket dåligt”, 2 = ”ganska dåligt”, 3 = ”ganska bra” och 4 = ”mycket bra”

<i>Om du ser på dessa två studieår sammantaget,...</i>	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		”mycket dåligt”		”ganska dåligt”		”ganska bra”		”mycket bra”			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>...hur vill du säga att du har trivts?</i>	alla, n=149	2	1,3	5	3,4	57	38,3	85	57,0	3,51	0,63
	kvinnorna, n=60	0		1	1,7	22	36,7	37	61,7	3,60	0,53
	männen, n=89	2	2,2	4	4,5	35	39,3	48	53,9	3,45	0,69

Tabell 10 Frågeområde 10: *I vilken utsträckning stämmer följande påståenden för dig inför aspirantutbildningen?*

Frekvenser för de olika svarsalternativen samt medelvärden och standardavvikelser på skala, där 1 = ”inte alls”, 2 = ”ganska dåligt”, 3 = ”ganska bra” och 4 = ”helt”. Skalan dock vänd för påståendet *Jag känner mig orolig och nervös för den*

<i>I vilken utsträckning stämmer följande påståenden för dig inför aspirantutbildningen?</i>	Alla, resp. kvinnorna, resp. männen	Svarsalternativ								M	SD
		”inte alls”		”ganska dåligt”		”ganska bra”		”helt”			
		n	%	n	%	n	%	n	%		
<i>Den kommer att bli stimulerande</i>	alla, n=150	0		0		18	12,0	132	88,0	3,88	0,33
	kvinnorna, n=61	0		0		8	13,1	53	86,9	3,87	0,34
	männen, n=89	0		0		10	11,2	79	88,8	3,89	0,32
<i>Den kommer att bli en positiv utmaning</i>	alla, n=149	0		0		22	14,8	127	85,2	3,85	0,36
	kvinnorna, n=60					4	6,7	56	93,3	3,93	0,25
	männen, n=89	0		0		18	20,2	71	79,8	3,80	0,40
<i>Jag känner mig orolig och nervös för den</i>	alla, n=149	33	22,1	67	45,0	43	28,9	6	4,0	2,85	0,81
	kvinnorna, n=61	10	16,4	30	49,2	19	31,1	2	3,3	2,79	0,76
	männen, n=88	23	26,1	37	42,0	24	27,3	4	4,5	2,90	0,85
<i>Jag känner mig förberedd för dess krav</i>	alla, n=150	0		12	8,0	123	82,0	15	10,0	3,02	0,43
	kvinnorna, n=61	0		7	11,5	49	80,3	5	8,2	2,97	0,45
	männen, n=89	0		5	5,6	74	83,1	10	11,2	3,06	0,41
<i>Jag känner självförtroende att klara dess krav</i>	alla, n=150	0		4	2,7	97	64,7	49	32,7	3,30	0,52
	kvinnorna, n=61	0		4	6,6	43	70,5	14	23,0	3,16	0,52
	männen, n=89	0		0		54	60,7	35	39,3	3,39	0,49
<i>Jag ser fram emot den</i>	alla, n=150	0		0		7	4,7	143	95,3	3,95	0,21
	kvinnorna, n=61	0		0		2	3,3	59	96,7	3,97	0,18
	männen, n=89	0		0		5	5,6	84	94,4	3,94	0,23

Till Dig som snart fullbordat Dina studier vid Polishögskolan(alla elever i årsklass 00A)

Pliktverket medverkar sedan hösten -97 i antagningsförfarandet till polisutbildningarna. Pliktverket vill nu göra en uppföljning av vår del av denna verksamhet. Uppföljningen syftar till att ge ett underlag för en fortsatt utveckling av vår medverkan.

Som en del av detta vill vi be om Din medverkan. Vi skulle nämligen vilja få följa Dig och Din utveckling. Från Dig få en beskrivning av den vardag och verklighet Du mött hittills på skolan och den Du kommer att möta under aspirantutbildningen och efter cirka 1 år i tjänst.

Detta sker genom att Du nu får bifogade enkät och att vi får återkomma med en ny enkät i slutet av aspirantutbildningen och en tredje enkät när Du arbetat ett år. I enkäterna frågar vi efter Dina personliga upplevelser, om hinder Du kan ha mött och om Din syn på framtiden. Allt detta för att vi på Pliktverket ska lära oss mer om den verklighet sökanden till polisutbildningen möter och få veta hur det gått för dem vi bedömt.

Deltagandet är förstås frivilligt men ju färre som svarar ju osäkrare slutsatser kan man dra.

Undersökningen stöds av Polishögskolan och av Rikspolisstyrelsens personalbyrå (som ansvarar för antagningsförfarandet).

Uppgifterna/resultaten från undersökningen kommer att presenteras anonymt och endast i statistisk form. Det kommer inte att gå att utläsa enskilda svar i våra redovisningar. Endast redovisningar av detta slag utlämnas till annan.

För att svaren från Din enkät skall kunna hanteras rationellt kommer de, tillsammans med uppgifter Pliktverket förfogar över sedan antagningsprövningen tidigare, att läggas in i automatiserat statistikprogram för behandling. Genom att Du insänder enkäten samtycker Du till att personuppgifterna om Dig hanteras på detta sätt. Pliktverket ansvarar för att inga obehöriga tar del av uppgifterna och att uppgifterna inte används för annat ändamål. Du har rätt att efter skriftlig begäran få information om vilka uppgifter Pliktverket har och Pliktverket är skyldigt att rätta felaktiga uppgifter.

Säkerligen har Du mycket att göra så här i terminsslutet. Vi hoppas ändå att Du har möjlighet att avsätta en liten stund och sedan posta enkäten till Pliktverket. Vi ber Dig göra detta före jul.

Har Du några frågor är Du välkommen att ringa någon av oss undertecknade.

Vi vill få tillönska Dig en God Jul och ett Gott Nytt År!

Börje Rosmark
Leg. psykolog/projektansvarig
Pliktverket
Regionkontor Stockholm
08/622 9343

Elisabeth Lilie
Leg. psykolog
Pliktverket
Regionkontor Göteborg
031/69 9211

Löpnummer.....

ENKÄT TILL ÅRSKLASS 00A VID POLISHÖGSKOLAN

Först några "bakgrundsfrågor":

Kön:

Ålder:.....

Civilstånd idag: (ringa in)

Ensamstående

Sambo/gift

Antal barn:....., varav..... boende hos dig minst varannan vecka

Har du tidigare läst på högskola/universitet? (ringa in) Nej

Ja Antal poäng.....

Hade du arbetat minst 1 år i något av följande yrken innan du började polisutbildningen?
(kryssa för)

() Lärare/pedagog

() Kriminalvårdare

() Tulltjänsteman

() Vaktare/ordningsvakt

() Yrkesofficer

() Vårdyrke (ambulansförare, skötare, sjukvårdsbiträde, sjuksköterska etc.)

() Hantverkare (byggnadsarbetare, bilmekaniker etc.)

() Annat yrke(n). Vilket/vilka?.....

.....

.....

Har du gjort värnplikt? (ringa in) Ja Nej

Har du gjort FN-tjänst? (ringa in) Ja Nej

Så till dina två år på PHS.

**Vi vill först fråga dig om hur du haft det i klassen och vad du tyckt om studierna i stort:
I vilken utsträckning har du känt...**

(kryssa för)

Samhörighetskänsla med klassen?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att stämningen varit god i klassen?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att du haft lätt att samarbeta i klassen?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att studierna varit en positiv utmaning?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att studierna varit roliga och stimulerande?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att studierna känts meningsfulla och intressanta?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Att du valt rätt yrke?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor
Dig trygg i rollen som polisstuderande?	☐	liten	☐	ganska liten	☐	ganska stor	☐	stor

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

**Utbildningen har innehållit många moment. Vi vill fråga dig hur vissa av
dessa varit för dig och också om några av studiernas konsekvenser.**

Hur har du upplevt följande?

(kryssa för)

De teoretiska studierna	☐	mycket svåra	☐	ganska svåra	☐	ganska lätta	☐	lätta
Utbildningen i polisbilskörning?	☐	mycket svår	☐	ganska svår	☐	ganska lätt	☐	lätt
Att framträda i olika rollspelsövningar?	☐	mycket svårt	☐	ganska svårt	☐	ganska lätt	☐	lätt
Utbildningen i självskydd?	☐	mycket svår	☐	ganska svår	☐	ganska lätt	☐	lätt
Vapenutbildningen?	☐	mycket svår	☐	ganska svår	☐	ganska lätt	☐	lätt
De fysiska övningarna?	☐	mycket svåra	☐	ganska svåra	☐	ganska lätta	☐	lätta
Att kunna hänga med i studietempot?	☐	mycket svårt	☐	ganska svårt	☐	ganska lätt	☐	lätt
Att behöva avstå från fritidsintressen?	☐	mycket svårt	☐	ganska svårt	☐	ganska lätt	☐	lätt
Att ha minskad tid med familjen?	☐	mycket svårt	☐	ganska svårt	☐	ganska lätt	☐	lätt

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Fråga till dig som idag har en livskamrat (partner, sambo, maka/make):

I vilken utsträckning har du upplevt stöd för ditt yrkesval från din livskamrat?

(kryssa för)

liten ganska liten ganska stor stor

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Utbildningen har innehållit många krav och förväntningar på dig.

Hur har du reagerat på dessa?

(kryssa för)

Jag har känt mig stressad	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har haft psykosomatiska besvär
(t.ex. huvudvärk, magbesvär)	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt oro, ångest	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har haft svårt att sova	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt mig nedstämd	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt mig deprimerad	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt dåligt självförtroende	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt olust inför att gå till skolan	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt oro för att inte klara av utbildningen	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har känt olust inför vapenhanteringen	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig
Jag har haft tankar på att avbryta utbildningen	☐ mycket ofta	☐ ofta	☐ ibland	☐ någon gång	☐ aldrig

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Har du under studieåren drabbats av någon av följande livshändelser som försvårat dina studier?
(ringa in)

Problem med någon gammal fysisk skada/sjukdom
(som fanns innan du började utbildningen)?

Nej

Ja Vad?.....

Problem med allergi eller annan överkänslighet
(som fanns innan du började utbildningen)?

Nej

Ja Slag?.....

Någon kroppslig sjukdom eller skada förvärvad
under utbildningstiden?

Nej

Ja Vad?.....

Nära anhörigs bortgång?

Nej

Ja

Personliga problem i familjen?

Nej

Ja

Sjukdom hos familjemedlem?

Nej

Ja

Separation/skilsmässa?

Nej

Ja

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Vi utgår från att du har utvecklats och förändrats under dina två studieår.

För att klara utbildningens krav (d.v.s. för att bli godkänd), i vilken utsträckning har du behövt utveckla följande sidor hos dig själv?

(kryssa för)

Din fysik/kondition?

mycket stor stor ganska liten liten

Att agera i rollspel?

mycket stor stor ganska liten liten

Att framträda inför grupp?

mycket stor stor ganska liten liten

Att bemästra rädsla?

mycket stor stor ganska liten liten

- Att bemästra impulsivitet (att tänka efter först)? mycket stor stor ganska liten liten
- Din rättskänsla? mycket stor stor ganska liten liten
- Att leva som ett föredöme? mycket stor stor ganska liten liten
- Att lyssna på andra? mycket stor stor ganska liten liten
- Att hantera stressituationer? mycket stor stor ganska liten liten
- Att lägga band på din aggressivitet i konflikt-situationer, i provocerande situationer? mycket stor stor ganska liten liten
- Att ta fram och agera med naturlig pondus, aggressivitet i konfliktsituationer? mycket stor stor ganska liten liten
- Att kunna sätta gränser, att inte vara för ”snäll”? mycket stor stor ganska liten liten
- Att träna ditt tålamod? mycket stor stor ganska liten liten
- Att utveckla din omvårdande sida? mycket stor stor ganska liten liten
- Att utveckla din förmåga att leva dig in i olika människors problem och livssituation? mycket stor stor ganska liten liten
- Att lösa konflikter inom studiegruppen? mycket stor stor ganska liten liten
- Att vara kreativ, hitta lösningar på nya problem? mycket stor stor ganska liten liten
- Att se människan bakom brottet? mycket stor stor ganska liten liten
- Att lita på andra? mycket stor stor ganska liten liten
- Din förmåga att vara självkritisk? mycket stor stor ganska liten liten
- Att våga stå på dig när du har rätt? mycket stor stor ganska liten liten

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Om du ser på dessa två studieår sammantaget, hur vill du säga att du har trivts?
(kryssa för)

mycket dåligt ganska dåligt ganska bra mycket bra

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Vi vill nu be dig att ur listan nertill ringa in 5 av de egenskaper/färdigheter som du tycker att du har haft mest nytta av under din utbildning (läs igenom alla innan du svarar)

Är inriktad på laganda Hade stor kunskap om polisyrket innan

Har intresse för lagar och förordningar Är flexibel Har simultankapacitet

Har initiativkraft Kan sätta gränser Har idrottat mycket i mitt liv

Kan tempoväxla Kan hantera konflikter Är envis

Är stresstålig Tål konkurrens Kan organisera Är stabil

Har självinsikt och självdistans Är ansvarsställande Har hög moral

Är trygg i mig själv Min omdömesförmåga Är ödmjuk

Är empatisk Är utåtriktad Är anpassningsbar Är socialt smidig

Är samarbetsvillig Har människointresse Är tålmodig

Tycker om människor Har båda fötterna på jorden Är kreativ

Har fantasi Har personlig integritet Är "vanlig" Är praktiskt lagd

Har humor Är tolerant Är robust Har lätt för teori

Annat?.....

Du ska inom kort gå ut på din aspirantutbildning. Här följer några frågor om din syn på framtiden och hur du tror att du kommer att trivas.

I vilken utsträckning stämmer följande påståenden för dig inför aspirantutbildningen?

(kryssa för)

Den kommer att bli stimulerande	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt
Den kommer att bli en positiv utmaning	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt
Jag känner mig orolig och nervös för den	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt
Jag känner mig förberedd för dess krav	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt
Jag känner självförtroende att klara dess krav	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt
Jag ser fram emot den	☐ inte alls	☐ ganska dåligt	☐ ganska bra	☐ helt

Ev. kommentarer:.....
.....
.....

Som det känns idag...

Hur säker är du på att du vill arbeta som polis i framtiden?

(kryssa för)

mycket osäker ganska osäker ganska säker mycket säker

Hur tror du att du kommer att trivas att arbeta som polis i framtiden?

(kryssa för)

mycket dåligt ganska dåligt ganska bra mycket bra

I vilken utsträckning har händelserna vid EU-toppmötet i Göteborg fått dig att tvivla på om du vill arbeta som polis?

(kryssa för)

mycket stor ganska stor ganska liten mycket liten

Ev. kommentarer:

.....
.....
.....

Tack för din medverkan

Pliktverket, Karolinen, 651 80 Karlstad
Telefon 0771-24 40 00. www.pliktverket.se